

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย

นางสาววารุณี โพธิวิจิตร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2564

Factors Affecting the Thai Youth Unemployment

Miss Warunee Phothiwichit

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics

School of Economics

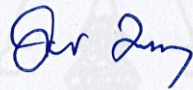
Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ   ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย
ชื่อและนามสกุล   นางสาววารุณี โพธิ์วิจิตร
วิชาเอก   เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา   เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วนเศรษฐ

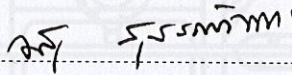
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2565

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

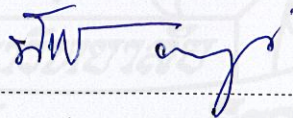
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วนเศรษฐ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วสุ สุวรรณวิหค)

..... (อาจารย์ ดร.พัชรี ผาสุข)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา **ค้นคว้าอิสระ**

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย

ผู้ศึกษา นางสาววารุณี โพธิ์วิจิตร **รหัสนักศึกษา** 2646000154 **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วนเศรษฐ **ปีการศึกษา** 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปและสถานการณ์ว่างงานของตลาดแรงงานไทย พ.ศ. 2564 และ 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยช่วงอายุ 15 – 24 ปี ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 – 2542 และ พ.ศ. 2563 – 2564

การศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยใช้ข้อมูล พ.ศ. 2541 2542 2563 และ 2564 ใช้วิธีการถดถอยโลจิสติกแบบทวิในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า 1) พ.ศ. 2564 อัตราว่างงานภาพรวมเท่ากับร้อยละ 1.93 แต่เยาวชนอายุ 15 – 19 ปี และ 20 – 24 ปี มีอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 8.62 และร้อยละ 8.13 สะท้อนปัญหาการว่างงานจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มแรงงานเยาวชนอายุ 15 – 24 ปี มากกว่าแรงงานในวัยอื่น 2) ผลการวิเคราะห์ด้วยการถดถอยโลจิสติกแบบทวิ พบว่า ช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชน ได้แก่ เพศหญิง มีโอกาสว่างงานลดลงร้อยละ 4.16 – 5.05 เมื่อเทียบกับเพศชาย เยาวชนช่วงอายุ 20 – 24 ปี มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.33 – 8.20 เมื่อเทียบกับช่วงอายุ 15 – 19 ปี เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสแล้วมีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.29 – 2.34 เมื่อเทียบกับสถานภาพโสด เยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดเล็กมีโอกาสว่างงานลดลงร้อยละ 2.66 – 3.79 เมื่อเทียบกับครัวเรือนขนาดใหญ่ เยาวชนที่อาศัยที่ภูมิภาคอื่น ๆ มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.03 – 14.90 เมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เยาวชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีโอกาสว่างงานมากที่สุด โดยว่างงานลดลงร้อยละ 4.26 – 5.07 และระดับอาชีวศึกษามีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด โดยว่างงานลดลงร้อยละ 16.83 – 17.66 ส่วนวิกฤตโควิด-19 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชน ได้แก่ เพศหญิงมีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.11 – 6.58 เมื่อเทียบกับเพศชาย เยาวชนช่วงอายุ 20 – 24 ปี มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.13 – 9.79 เมื่อเทียบกับช่วงอายุ 15 – 19 ปี เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสแล้วมีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.91 – 8.04 เมื่อเทียบกับสถานภาพโสด เยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดเล็กมีโอกาสว่างงานลดลงร้อยละ 3.17 – 4.49 เมื่อเทียบกับครัวเรือนขนาดใหญ่ เยาวชนที่อาศัยที่ภูมิภาคอื่น ๆ มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.87 – 6.11 เมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยในช่วงวิกฤตโควิด-19 ทำให้เยาวชนมีโอกาสว่างงานลดลงร้อยละ 1.16 – 2.96 โดยเยาวชนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมีโอกาสว่างงานมากที่สุด โดยว่างงานลดลงร้อยละ 5.43 – 5.98 และมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด โดยว่างงานลดลงร้อยละ 5.53 – 7.65 เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 วิกฤตเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีผลการศึกษาทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพ ขนาดครัวเรือน และภูมิภาคที่อยู่อาศัย ส่วนปัจจัยที่มีผลการศึกษาแตกต่างกัน ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ และระดับการศึกษา โดยในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง เพศชายมีโอกาสว่างงานมากกว่าเพศหญิง และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีโอกาสว่างงานมากที่สุด แต่วิกฤตโควิด-19 เพศหญิงมีโอกาสว่างงานมากกว่าเพศชาย และระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมีโอกาสว่างงานมากที่สุด

คำสำคัญ เยาวชน การว่างงาน โควิด-19 การถดถอยโลจิสติกแบบทวิ

Independent Study title: Factors Affecting the Thai Youth Unemployment

Author: Miss Warunee Phothiwichit; **ID:** 2646000154; **Degree:** Master of Economics;

Independent Study advisor: Dr. Apinya Wanaset, Associate Professor; **Academic year:** 2021

Abstract

This study of factors affecting Thai youth unemployment aims to 1) study the general problems and unemployment of the Thai labor market in 2021 and 2) provide a comparative analysis of the factors affecting youth unemployment in Thailand among the 15 – 24 year-old age group during the economic crises of 1998 – 1999 and 2020 – 2021.

This study used secondary data from The Labor Force Survey of the National Statistical Office. Data were used for 1998, 1999, 2020 and 2021 estimated by Binary Logistic Regression.

The results of the study showed that in 2021, the unemployment rate was 1.93%, but that youths aged 15 -19 and 20 -24 years had unemployment rates of 8.62% and 8.13% respectively, reflecting the unemployment problem. Therefore, unemployment affects young workers aged 15 – 24 years more than workers of other ages. The analysis of the Binary Logistic Regression showed that during the Tom Yum Kung Crisis, the factors affecting youth unemployment were that females had a lower probability of unemployment from 4.16 – 5.05 percentage compared to males. Also, youths aged 20 – 24 years had a 7.33 - 8.20 percentage increased probability of unemployment compared to those aged 15 – 19 years. The status of being married had a 2.29 – 2.34 percentage increased probability of unemployment compared to single status. Small households had a 2.66 - 3.79 percentage lower probability of unemployment compared to large households. Youths living in other regions had a 6.03 - 14.90 percentage increased probability of unemployment compared to youths residing in Bangkok and its vicinity. Youths finishing lower secondary education had the highest probability of unemployment with 4.26 - 5.07 percentage, while youths with vocational education had the lowest probability of being unemployed and the unemployment rate decreased 16.83 – 17.66 percentage.

With the Covid-19 Crisis, the factors affecting youth unemployment were that females had an increased probability of unemployment from 6.11 – 6.58 percentage compared to males. Also, youths aged 20 – 24 years had an 8.13 – 9.79 percentage increased probability of unemployment compared to those aged 15 – 19 years. The status of being married had a 5.91 – 8.04 percentage increased probability of unemployment compared to single status. Small households had a 3.17 – 4.49 percentage lower probability of unemployment compared to large households. Youths living in other regions had a 2.87 – 6.11 percentage increase probability of unemployment compared to those in Bangkok and its vicinity. Relocation during the COVID-19 crisis decreased the unemployment by 1.16 - 2.96 percent. Youths with bachelor's degree had the highest probability of unemployment, with a decrease at 5.43 – 5.98 percentage, while youths who finished high school had the lowest probability of being unemployed and the unemployment rate decreased at 5.53 – 7.65 percentage.

A comparison of the two economic crises showed that age, marital status, household size, and regions were the factors affecting the youth unemployment with statistical significance in both crises. The factors that differently affected youth unemployment during the two crises were gender and education level. During the Tom Yum Kung Crisis, males had a greater probability of being unemployed compared with females and those with only lower secondary education had the greatest probability of unemployment. However, during the Covid-19 crisis females were more likely to be unemployed than males and those with bachelor's degrees had the greatest probability of unemployment.

Keywords: Youth, Unemployment, Covid-19, Binary Logistic Regression

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา วนเศรษฐ ประธานกรรมการที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษาในทุกเรื่อง สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนการตรวจแก้ไขการศึกษาค้นคว้าอิสระจนกระทั่งเสร็จ สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ และ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ช่วยเหลือตลอดการศึกษาในหลักสูตร และขอขอบคุณนางสาวอุษณีย์ ศรีจันทร์ และนางสาวเกษสุรางค์ จันทร์พูล ที่คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำในทุกเรื่อง

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้ศึกษาขอกราบขอขอบพระคุณคุณพ่อที่อยู่บนฟ้าและคุณแม่ที่เป็น กำลังใจให้ตลอดมา ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษานี้จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อไป หากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้สร้างประโยชน์อันใด ผู้ศึกษาขอมอบให้ทุกท่านที่กล่าวมา และหากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้ แต่เพียงผู้เดียว

นางสาววารุณี โพธิ์วิจิตร

สิงหาคม 2565

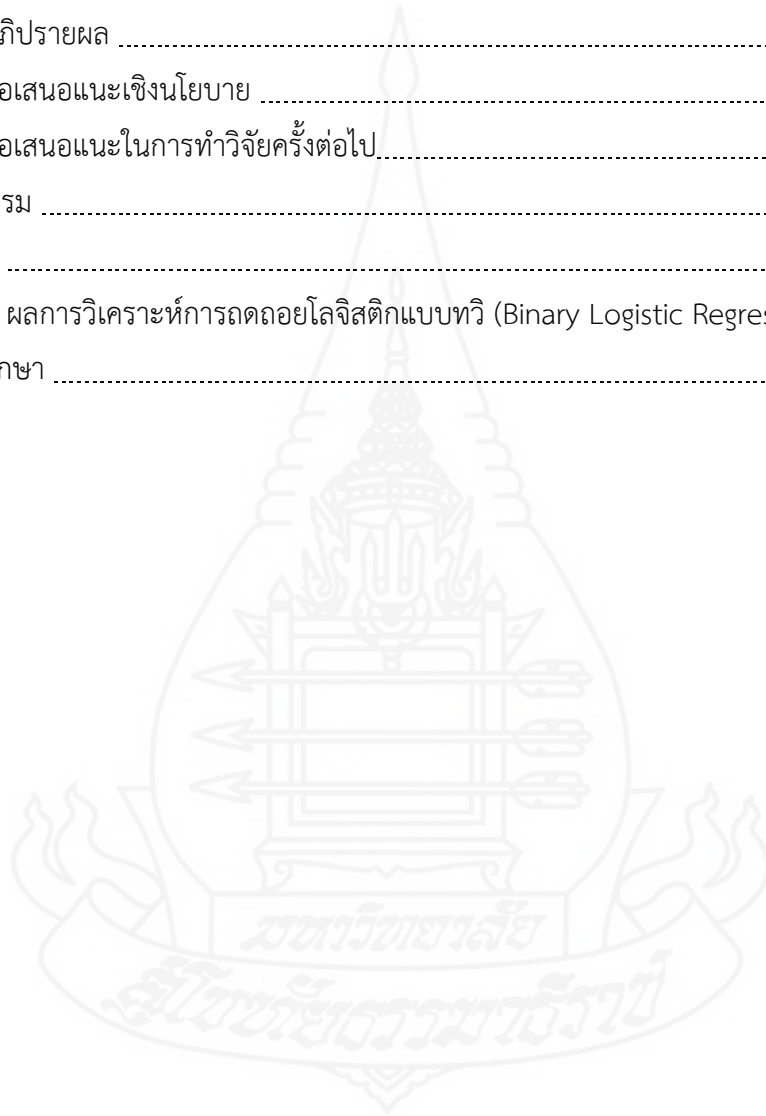

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	5
ขอบเขตงานวิจัย	5
กรอบแนวคิด	5
คำนิยามศัพท์	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	17
สรุป	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	28
วิธีการศึกษา	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการศึกษา	35
การศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปและสถานการณ์ว่างงานของตลาดแรงงานไทย.....	35
วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย ช่วงอายุ 15 – 24 ปี ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 – 2542 และ พ.ศ. 2563 – 2564.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
สรุปผลการศึกษา	55
อภิปรายผล	56
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	58
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	59
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	65
ก ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบทวิ (Binary Logistic Regression)	67
ประวัติผู้ศึกษา	79

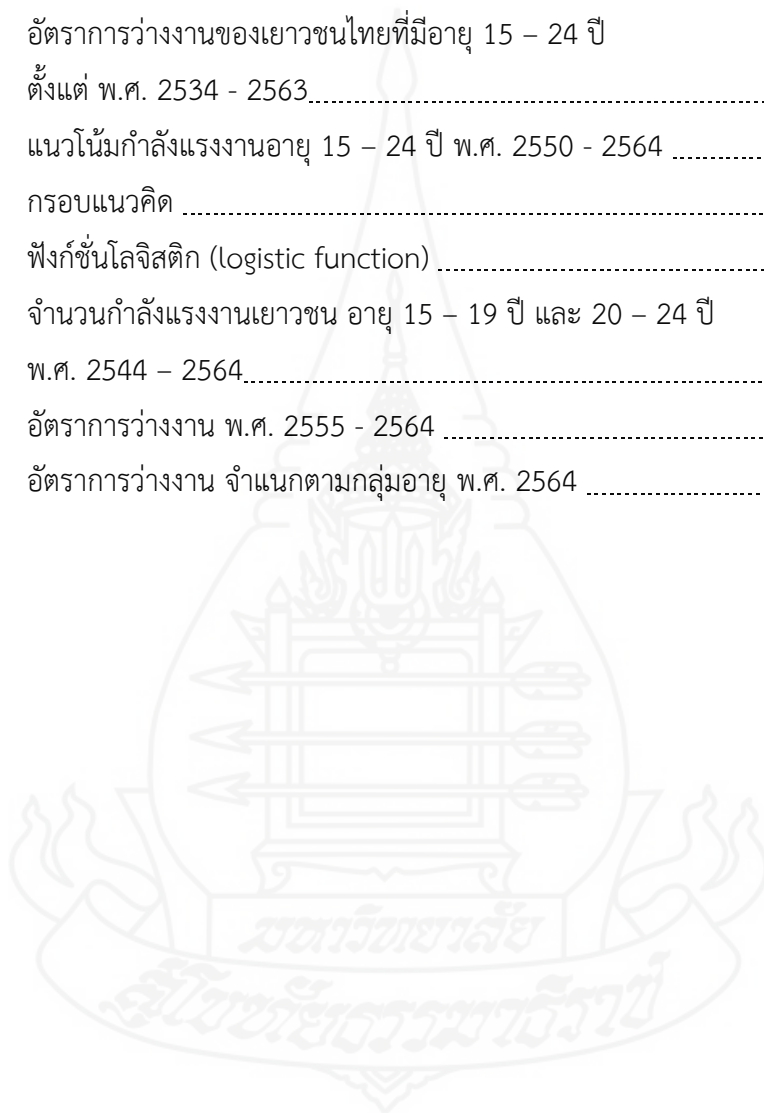

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรระดับมหภาค 21
ตารางที่ 2.2	สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรระดับจุลภาค 23
ตารางที่ 3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา..... 27
ตารางที่ 3.2	สรุปตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา 31
ตารางที่ 3.3	ตัวแปรความน่าจะเป็นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชน อายุ 15 – 24 ปี 33
ตารางที่ 4.1	กำลังแรงงานรวม (อายุ 15 ปีขึ้นไป) จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2564 36
ตารางที่ 4.2	ผู้มีงานทำ (อายุ 15 ปีขึ้นไป) จำแนกตามกลุ่มอายุ และระดับการศึกษา พ.ศ. 2564 37
ตารางที่ 4.3	จำนวนประชากรที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มกำลังแรงงาน จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2564 38
ตารางที่ 4.4	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2541 41
ตารางที่ 4.5	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2542 42
ตารางที่ 4.6	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2562 43
ตารางที่ 4.7	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2563 44
ตารางที่ 4.8	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2564 46
ตารางที่ 4.9	สรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 – 2542 และ พ.ศ. 2563 – 2564..... 51
ตารางที่ 4.10	สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 – 2542 และ พ.ศ. 2563 – 2564..... 52

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 อัตราการว่างงานของเยาวชนทั่วโลกที่มีอายุ 15 – 24 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 - 2563.....	2
ภาพที่ 1.2 อัตราการว่างงานของเยาวชนไทยที่มีอายุ 15 – 24 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 - 2563.....	3
ภาพที่ 1.3 แนวโน้มกำลังแรงงานอายุ 15 – 24 ปี พ.ศ. 2550 - 2564	4
ภาพที่ 1.4 กรอบแนวคิด	5
ภาพที่ 2.1 ฟังก์ชันโลจิสติก (logistic function)	15
ภาพที่ 4.1 จำนวนกำลังแรงงานเยาวชน อายุ 15 – 19 ปี และ 20 – 24 ปี พ.ศ. 2544 – 2564.....	36
ภาพที่ 4.2 อัตราการว่างงาน พ.ศ. 2555 - 2564	38
ภาพที่ 4.3 อัตราการว่างงาน จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2564	39

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญ

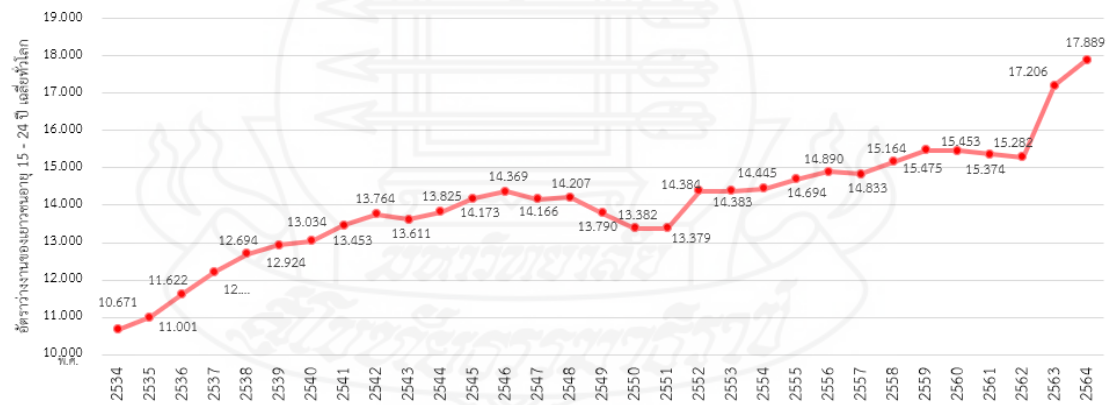
การว่างงาน (Unemployment) เป็นปัญหาพื้นฐานที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต้องประสบ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญ และเป็นต้นเหตุที่มาของปัญหาอื่น ๆ โดยแรงงานมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งทางมิติเศรษฐกิจและสังคม เพราะแรงงานเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจ โดยการว่างงานเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากรายได้หลักของประชาชนมาจากการทำงาน หากประเทศประสบกับปัญหาอัตราการว่างงานที่สูงย่อมมีผลต่อการสูญเสียทางเศรษฐกิจ เพราะเป็นการใช้ทรัพยากรมนุษย์อย่างไม่มีประสิทธิภาพ แรงงานไม่ได้ถูกนำมาเพิ่มพูนการผลิตของประเทศ และการว่างงานทำให้แรงงานขาดรายได้ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างรายได้ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาด้านสังคมตามมา

จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ที่เกิดขึ้นได้สร้างผลกระทบมากมาย ส่งผลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้น ใน พ.ศ. 2563 อัตราการว่างงานของโลกอยู่ที่ร้อยละ 6.5 และพ.ศ. 2564 ลดลงอยู่ที่ร้อยละ 6.2 (World Bank, 2022a) ถึงแม้องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization; ILO) จะคาดการณ์ว่า พ.ศ. 2565 อัตราการว่างงานจะลดลงเหลือร้อยละ 5.9 แต่อย่างไรก็ตามยังมากกว่า พ.ศ. 2562 ที่อัตราว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 5.4 (ILO, 2022) ปัญหาการว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อรายได้ของแรงงานจะได้รับลดลงและทำให้เกิดปัญหาความยากจนที่เพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งปัญหาการว่างงานที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงค่อนข้างมากในกลุ่มเยาวชน อายุ 15- 24 ปี โดยมีการจ้างงานเยาวชนลดลงร้อยละ 8.7 ใน พ.ศ. 2564 เมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานผู้ใหญ่ที่การจ้างงานลดลงเพียงร้อยละ 3.7 (ILO, 2021b)

ในประเทศไทยการระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบทั้งในภาคเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง ยอดขายทางภาคธุรกิจหดตัวลง และรายได้จากภาคการท่องเที่ยวลดลง โดยตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 รายได้จากภาคการท่องเที่ยวลดลงกว่า 3.55 ล้านล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 79 เมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2562 (ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจ ทีเอ็มบี ธนาคาร, 2564) ส่งผล

กระทบให้แรงงานจำนวนมากจะตกงาน ทั้งถูกลดชั่วโมงการทำงานหรือมีรายได้ลดลง และที่สำคัญผลกระทบต่อตลาดแรงงานยังคงรุกรามไปในทุก ๆ ภาคการผลิตอย่างไม่มีจุดสิ้นสุด หากเชื่อมโยงกับวิกฤตที่รุนแรงใกล้เคียงกัน ประเทศไทยเคยประสบกับวิกฤตต้มยำกุ้ง (Asian Financial Crisis) ใน พ.ศ. 2540 ขณะนั้นอัตราการว่างงานพุ่งสูงถึงร้อยละ 5.0 ขณะที่ไตรมาส 3 พ.ศ.2564 ตลาดแรงงานไทยมีอัตราการว่างงานร้อยละ 2.25 หากเปรียบเทียบทั้ง 2 วิกฤต แรงงานช่วงอายุ 15 – 19 ปี และ 20 – 24 ปี หรือแรงงานจบใหม่ในระดับอุดมศึกษากลายเป็นผู้ว่างงานมากกว่าแรงงานกลุ่มอื่น ๆ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

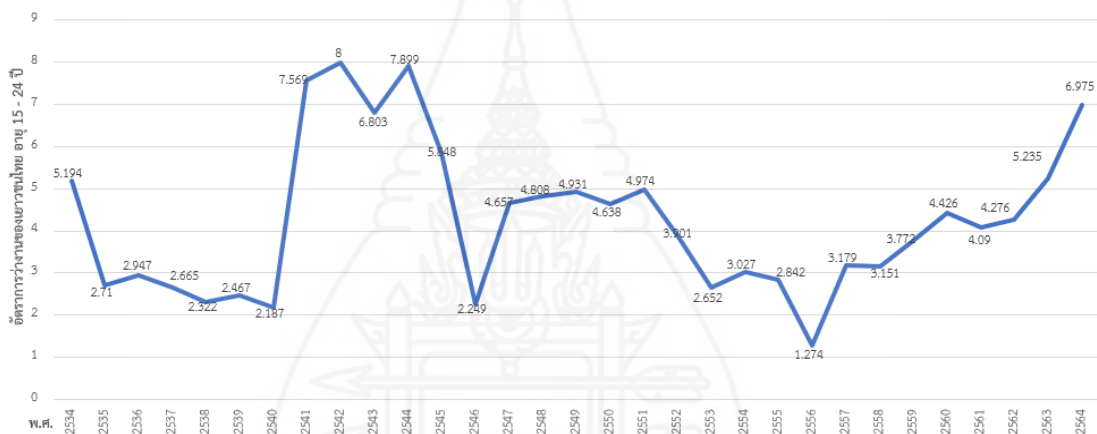
ในช่วงเศรษฐกิจถดถอยกลุ่มเยาวชนหรือแรงงานจบใหม่ต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายของตลาดแรงงานมากขึ้น โดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations; UN) ให้คำจำกัดความคำว่า “เยาวชน” คือ คนในวัยหนุ่มสาวที่มีอายุระหว่าง 15 – 24 ปี ซึ่งเยาวชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่จำเป็นสำหรับตลาดแรงงาน รวมทั้งเป็นแรงผลักดันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศ จากการรายงานของ ILO พบว่าใน พ.ศ. 2562 อัตราการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานของเยาวชน ลดลงจาก 568 ล้านคน เป็น 497 ล้านคน และอัตราการว่างงานของเยาวชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 1.1) ซึ่งการว่างงานของเยาวชนเป็นประเด็นที่อ่อนไหวในภาวะวิกฤต และการฟื้นตัวของตลาดแรงงานของเยาวชนจะช้ากว่าของผู้ใหญ่ (ILO, 2020)

ภาพที่ 1.1 อัตราการว่างงานของเยาวชนทั่วโลกที่มีอายุ 15 – 24 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2564
ที่มา: World Bank (2022b)

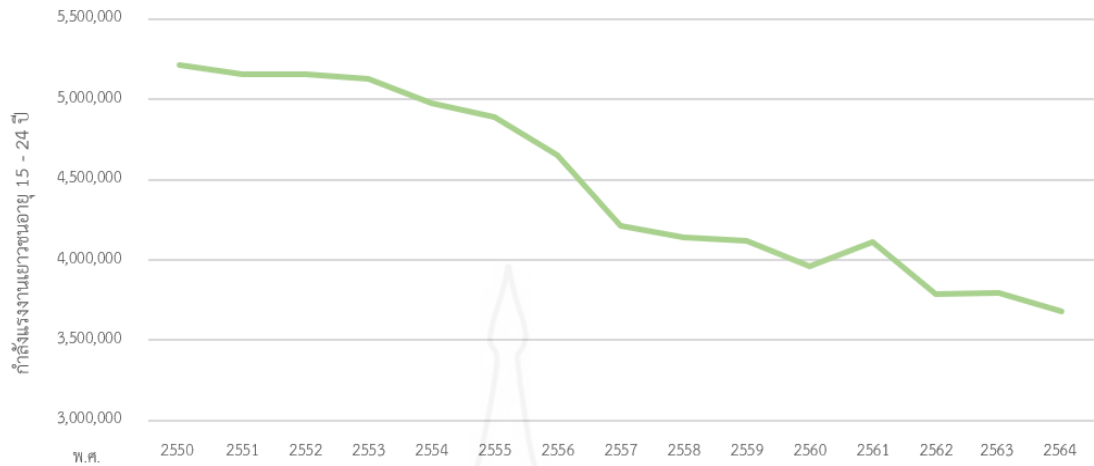
ปัญหาการว่างงานในประเทศไทยส่งผลกระทบต่อกลุ่มเยาวชนมากกว่ากลุ่มอื่น โดยผู้ว่างงานที่เป็นแรงงานจบใหม่ที่กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงานมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.1 (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) เพราะหลังจากการระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้ภาวะ

เศรษฐกิจชะลอตัว ทำให้ภาคธุรกิจต่าง ๆ ขาดรายได้อย่างเฉียบพลัน ส่งผลให้ต้องเลิกจ้างพนักงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งหนึ่งในนั้น คือ แรงงานเยาวชนที่มีอายุ 15-24 ปี เนื่องจากการขาดประสบการณ์ด้านตลาดแรงงาน ทำให้เยาวชนไทยมีแนวโน้มว่างงานเพิ่มขึ้น และมีอัตราการว่างงานสูงสุดในรอบทศวรรษ (ภาพที่ 1.2) และจากข้อมูลสถิติ พ.ศ. 2564 มีเยาวชนไทยอายุ 15 – 24 ปี จำนวน 9.08 ล้านคน มีความต้องการทำงาน 3.70 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 40.41 โดยในจำนวนนี้มีเยาวชนว่างงานมากกว่า 0.26 ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) หมายความว่าเยาวชนไทยมีความต้องการทำงาน แต่สถานการณ์การว่างงานของกลุ่มเยาวชนไทยมีกลับแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ผนวกกับปัญหาเดิมของตลาดแรงงานไทย คือ ปัญหาความไม่สอดคล้องของตลาดแรงงาน (Mismatch Education) และการลดลงของวัยแรงงานจากปัญหาการเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Complete aged society) ในอีก 1 ปีข้างหน้าหรือใน พ.ศ. 2566

ภาพที่ 1.2 อัตราการว่างงานของเยาวชนไทยที่มีอายุ 15 – 24 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 - 2564
ที่มา: World Bank (2022c)

จากปัญหาการลดลงของจำนวนเด็กเกิดใหม่และจำนวนผู้สูงอายุที่มากขึ้น ถือเป็นปัญหาที่นำไปสู่การลดลงของประชากรวัยแรงงาน และส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพในอนาคตของประชากรด้วยกัน โดยพบว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2550 – 2564 เยาวชนไทยมีแนวโน้มเข้าสู่ตลาดแรงงานลดลง (ภาพที่ 1.3) อาจเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศส่งผลให้มีการขยายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปัญหาทางสังคมจากการที่ประเทศไทยยังคงมีเยาวชนกลุ่ม NEET (Not in Education, Employment or Training) จำนวนกว่า 1.25 ล้านคน (วรรณวิศา สืบบุญสรณ์ และอุษณีย์ ศรีจันทร์, 2564) ดังนั้น เยาวชนที่กำลังกลายเป็นกำลังแรงงานของประเทศในอนาคตจึงเป็นกลุ่มที่สำคัญต่อการเป็นฟันเฟืองในการผลิตในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ แบกรับกับหน้าที่ในการเสียภาษีและดูแลประชากรสูงอายุที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 1.3 แนวโน้มกำลังแรงงานอายุ 15 – 24 ปี พ.ศ. 2550 - 2564

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาส 3 สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565)

จากผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากวิกฤตโควิด-19 แนวโน้มของตลาดแรงงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย เป็นการเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของกลุ่มเยาวชนไทย จึงมีประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจคือจากรูปภาพที่ 1.2 ในช่วง พ.ศ. 2541 – 2542 อัตราการว่างงานของเยาวชนไทยเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากเป็นช่วงการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจยังมีลักษณะเป็นการฟื้นตัวแบบไร้การจ้างงาน (Jobless Recovery) ซึ่งเป็นผลกระทบการวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง เมื่อ พ.ศ. 2540 และผลกระทบจากโรคระบาดโควิด-19 ทำให้ พ.ศ. 2563 อัตราการว่างงานของเยาวชนของไทยสูงขึ้น และยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งจากวิกฤตเศรษฐกิจทั้งวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง และการระบาดของโรคระบาดโควิด-19 ส่งผลกระทบให้เยาวชนที่เป็นกำลังแรงงานและต้องการทำงานมีการว่างงานเพิ่มขึ้น ทำให้ประเทศใช้ทรัพยากรไม่เต็มประสิทธิภาพ จึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ เพราะผลจากการวิจัยจะสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทำให้ทราบว่าเยาวชนกลุ่มไหนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด เพื่อที่จะสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา โดยเมื่อประเทศไทยประสบกับวิกฤตทางเศรษฐกิจในอนาคต จะสามารถรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชนไทยได้

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

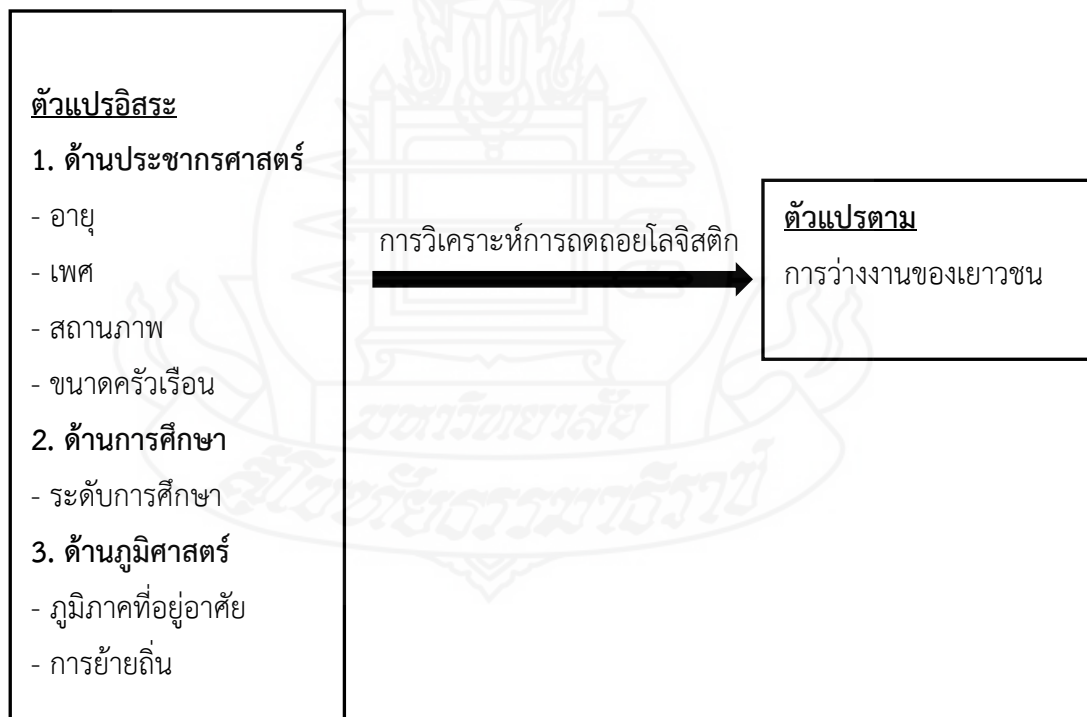
2.1 ศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปและสถานการณ์ว่างงานของตลาดแรงงานไทย พ.ศ. 2564

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยช่วงอายุ 15 – 24 ปี ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 – 2542 และ พ.ศ. 2563 - 2564

3. ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยช่วงอายุ 15 – 24 ปี จะศึกษาโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (Labor Force Survey: LFS) สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2541 , 2542 , 2562 , 2563 และ 2564

4. กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. คำนิยามศัพท์

5.1 **ผู้ว่างงาน** คือ บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งในสัปดาห์แห่งการสำรวจ (บุคคลว่างงาน) มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ 1. ไม่ได้ทำงานและไม่มีการจ้างงานประจำ แต่ได้หางานสมัครงาน หรือรอการบรรจุ ในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์ 2. ไม่ได้ทำงานและไม่มีการจ้างงานและไม่ได้หางานทำในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์ แต่พร้อมที่จะทำงาน ในสัปดาห์แห่งการสำรวจ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564)

5.2 **อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)** คือ สัดส่วนของจำนวนผู้ว่างงานต่อกำลังแรงงานทั้งหมด

5.3 **กำลังแรงงาน** คือ จำนวนผู้ที่มีอายุอยู่ในวัยแรงงาน (15 ปีขึ้นไป) ที่มีความพร้อมและต้องการทำงาน

5.4 **เยาวชน** คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 15 – 24 ปี

5.5 **NEET (Not in Education, Employment or Training)** คือ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 – 24 ปี ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ไม่ได้ถูกจ้างงาน (ว่างงาน) และไม่มีการฝึกอบรม

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สามารถระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยในช่วงที่ประเทศไทยประสบกับปัญหาทางวิกฤตเศรษฐกิจ คือวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง และการระบาดของโรคโควิด-19

6.2 เพื่อนำผลการศึกษาเป็นแนวทางสำหรับกระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อการรองรับและป้องกันผลกระทบต่อแรงงานและการจ้างงานในกลุ่มเยาวชนเมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถช่วยให้เยาวชนเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เพิ่มมากขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาจากตำรา เอกสาร งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย” โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการว่างงาน ทฤษฎีเกี่ยวกับการว่างงาน และและทฤษฎีการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)
2. งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
3. สรุป

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการว่างงาน

การว่างงานเป็นตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญที่เป็นตัวชี้วัดสถานภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากรายได้หลักของประชาชนในประเทศมาจากทำงาน ดังนั้น ภาวะที่มีอัตราการว่างงานสูงในระบบเศรษฐกิจอาจส่งให้เกิดความวิตกกังวลต่อประชาชน และความมั่นคงทางการเงินได้ โดยแนวคิดเกี่ยวกับการว่างงาน ดังนี้ (จรัมพร โห้ลายอง และคณะ, 2564)

1.1.1 นิยามที่เกี่ยวข้องกับการว่างงาน

1) การจ้างงาน (employment) หมายถึง ตัวเลขของประชาชนที่มีการทำงาน ณ ช่วงเวลาหนึ่ง

2) กำลังแรงงาน (labor force) หมายถึง ประชาชนที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด ซึ่งหมายถึงตัวเลขรวมของการจ้างงาน การว่างงาน หรือตัวเลขรวมของประชาชนที่มีงานทำ และตัวเลขของประชาชนที่ไม่มีงานทำ แต่ต้องการทำงาน และกำลังหางาน

$$\text{กำลังแรงงาน (L)} = \text{การจ้างงาน (E)} + \text{การว่างงาน (U)}$$

3) ผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน (not in the labor force) หมายถึง ประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในกำลังแรงงาน ซึ่งหมายถึงประชาชนที่ไม่ได้กำลังทำงาน และไม่ได้กำลังหางาน เนื่องจาก

ความไม่ต้องการทำงาน ไม่พร้อมในการทำงาน หรือมีภาระอื่นที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการทำงานสร้างผลผลิตให้ประเทศ เช่น นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน นักโทษในเรือนจำ พระ แม่ชี เป็นต้น

4) การว่างงาน (*unemployment*) หมายถึง ตัวเลขของประชาชนที่ไม่มีงานทำ แต่ต้องการทำงาน สามารถทำงานได้เต็มที่ และกำลังหางานอยู่ในช่วงเวลานั้นๆ

5) อัตราการว่างงาน (*unemployment rate*) หมายถึง สัดส่วนตัวเลขประชาชนที่ไม่มีงานทำ แต่ต้องการทำงาน และกำลังหางาน (U) ต่อประชาชนที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด (L)

1.1.2 ประเภทการว่างงาน

การว่างงานของแรงงานเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในสังคม การว่างงานบางประเภทเกิดขึ้นตามกลไกธรรมชาติ ในขณะที่บางประเภทขึ้นอยู่กับวัฏจักรของระบบเศรษฐกิจ นักเศรษฐศาสตร์จึงแบ่งการว่างงานออกเป็น 4 ประเภทตามสาเหตุของการว่างงานของแรงงาน (จรัมพร ให้อายอง และคณะ, 2564)

1) การว่างงานตามวัฏจักร (*cyclical unemployment*) การว่างงานที่เกิดขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงหดตัว (*recession period*) หรือภาวะเศรษฐกิจอยู่ในระยะตกต่ำ (*depression period*) เป็นการว่างงานที่เกิดจากความขาดแคลนงานในตลาดแรงงาน อันเนื่องมาจากอุปสงค์โดยรวม (*aggregate demand*) ในเศรษฐกิจระดับมหภาคมีไม่เพียงพอ โดยเริ่มจากจำนวนงานในตลาดลดลง จนเกิดการขาดแคลนตำแหน่งงานในตลาดแรงงานขึ้น เมื่อเทียบกับอุปสงค์แรงงานที่มีอยู่ การขาดแคลนตำแหน่งว่างไม่ได้เกิดจากความต้องการเปลี่ยนงานของแรงงานเอง หรือทักษะของแรงงานที่ไม่ตรงกับความต้องการแต่อย่างใด แต่เกิดจากความต้องการซื้อสินค้าและบริการในตลาดลดลง ทำให้เกิดภาวะหดตัวของอุปสงค์มวลรวม ส่งผลให้ความต้องการแรงงานลดน้อยลงด้วย

2) การว่างงานเนื่องจากโครงสร้าง (*structural unemployment*) การว่างงานประเภทนี้เกิดจากการที่แรงงานไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ แม้ว่าการว่างงานเนื่องจากโครงสร้าง แม้จะส่งผลกระทบต่อช่วงเวลาการหางานของแรงงาน แต่ก็แตกต่างกับการว่างงานปกติในตลาดแรงงาน เนื่องจากอุปสงค์ในตลาดแรงงานไม่ได้มีเพียงพอที่จะรองรับแรงงานที่ว่างงานทั้งหมด เมื่อมีการเกิดการว่างงานเนื่องจากโครงสร้างขึ้น

3) การว่างงานชั่วคราว (*frictional unemployment*) เป็นการว่างงานในระยะสั้นของแรงงาน เพื่อหางานที่ตรงกับความต้องการของตนเอง อาจจะเป็นเพราะงานเดิมที่ทำอยู่ไม่ตรงกับความสามารถและความสามารถของแรงงานที่มีอยู่ ผลตอบแทนต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ สถานที่ทำงานไกลที่พักอาศัย เป็นต้น ซึ่งเหตุผลต่าง ๆ ส่งผลให้แรงงานบางกลุ่มตัดสินใจออกจากงานเดิมเพื่อหางานใหม่ที่เหมาะสมกว่า ดังนั้น ในช่วงเวลาที่แรงงานหยุดทำงานเดิมและหางานใหม่ อาจจะทำให้แรงงานขาดรายได้ในระยะสั้น ที่ไม่สำคัญมากนักสำหรับตัวแรงงานในช่วงเวลาที่หางานใหม่ ในทาง

กลับกันจะเห็นได้ว่าช่วงเวลาที่ใช้ในการหางานที่นานขึ้น สร้างความเป็นไปได้ที่จะทำให้แรงงานได้รับข้อเสนองานที่ดีมากขึ้นด้วย ดังนั้นการว่างงานประเภทนี้จึงถือเป็นการว่างงานที่เกิดขึ้นได้ตามปกติในตลาดแรงงาน

4) การว่างงานตามฤดูกาล (seasonal unemployment) อาชีพในบางภาคการผลิต มีช่วงระยะเวลาทำงานเพียงบางช่วงเวลาเท่านั้น ขึ้นอยู่กับฤดูกาล เทศกาล และช่วงเวลาในแต่ละปี เช่น อาชีพเกษตรกรในภาคการเกษตร จะมีบางช่วงเวลาของปีที่เกี่ยวข้องไม่ได้ ทำให้ลูกจ้างในภาคเกษตรบางคนออกหางานในช่วงเวลาที่ไม่ใช่ฤดูกาลที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการว่างงานตามฤดูกาลได้ ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตรบางคนถูกให้ออกจากงานเนื่องจากผลผลิตจากภาคเกษตรที่เก็บได้มีปริมาณน้อย และอาจจะกลับเข้ามาทำงานใหม่ในโรงงานในฤดูกาลที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยการว่างงานตามฤดูกาลส่วนใหญ่เกิดจากด้านอุปสงค์ในตลาดแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากช่วงเวลาและฤดูกาล แต่ในบางครั้งก็สามารถเกิดจากด้านอุปทานแรงงานได้ด้วยเช่นเดียวกัน เช่น ช่วงปิดภาคเรียน นักเรียน นักศึกษาที่ปิดภาคเรียน จะออกหางานทำชั่วคราว ซึ่งช่วงนี้จะเป็นช่วงที่ตัวเลขการว่างงานตามฤดูกาลเพิ่มสูงขึ้น

1.1.3 การสำรวจภาวะการว่างงานในประเทศ

การหาอัตราการว่างงานตามสูตรอัตราการว่างงานข้างต้น ทำให้หลายคนมองว่าอัตราการว่างงานเป็นตัวเลขที่หาได้ง่าย ๆ ในความเป็นจริงแล้วการสำรวจจำนวนคนว่างงานในสังคมเป็นการสำรวจที่ไม่ง่ายตามสูตร เนื่องจากการตัดสินใจว่าประชาชนคนใดมีงานทำหรือไม่เป็นเรื่องง่าย แต่การตัดสินใจว่าประชาชนคนใดคนหนึ่งว่างงานหรือไม่เป็นการตัดสินใจที่ไม่ง่ายเท่าใดนัก ดังนั้นในการสำรวจตัวเลขการว่างงานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยึดตามนิยามที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ โดยการสำรวจการว่างงานในประเทศไทย จะพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (จรัมพร โห้ล้ำยอง และคณะ, 2564)

- 1) จะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
- 2) ไม่ได้ทำงานใดๆทั้งสิ้น ไม่ว่าจะป็นงานประจำ หรืองานพิเศษ ณ ช่วงเวลาที่ทำการสำรวจ
- 3) พร้อมที่จะทำงาน
- 4) กำลังหางานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความต้องการของตนเอง
- 5) กำลังรองงานหรือรอที่จะกลับไปทำงาน ในกรณีที่ไม่ได้กำลังหางาน เช่น รอฤดูกาลเพาะปลูก รอปฏิบัติงานในขั้นตอนการก่อสร้างขึ้นไป หรือกลับไปสอนหนังสือในโรงเรียนในช่วงระหว่างหยุดภาคการศึกษา เป็นต้น
- 6) ไม่ได้กำลังอยู่ในกำลังสำรองทางการทหาร (armed force)

1.1.4 การคำนวณอัตราการว่างงาน

การคำนวณอัตราการว่างงานในประเทศจะใช้สัดส่วนตัวเลขประชาชนที่ไม่มีงานทำ แต่ต้องการทำงาน และกำลังหางาน (U) ต่อประชาชนที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด (L)

$$\text{อัตราการว่างงาน (u)} = \frac{U}{L}$$

ตัวเลขอัตราการว่างงานนี้เป็นดัชนีชี้วัดที่ดี ในการทำงานของระบบเศรษฐกิจเชิงมหภาคของประเทศ หากเศรษฐกิจในประเทศประสบปัญหา ก็จะส่งผลให้ภาคธุรกิจและการเงินประสบปัญหาด้วยเช่นกัน บริษัทห้างร้านบางแห่งปิดตัวลง หรือลดคนงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย แรงงานบางส่วนก็จะตกงาน และถูกนับอยู่ในอัตราการว่างงานของประเทศ ดังนั้น ตัวเลขอัตราการว่างงานของประเทศที่สูงจะสะท้อนถึงปัญหาทางเศรษฐกิจ และตัวเลขอัตราการว่างงานของประเทศที่สูงจะสะท้อนถึงปัญหาทางเศรษฐกิจ และตัวเลขอัตราการว่างงานของประเทศที่ต่ำหรือใกล้เคียงกับระดับการว่างงานตามธรรมชาติก็เป็นสัญญาณบ่งชี้ถึงสภาวะเศรษฐกิจที่ดีของประเทศได้

อย่างไรก็ตามตัวเลขอัตราการว่างงานของประเทศที่คำนวณได้ก็ยังมีข้อผิดพลาด ที่ยากจะหลีกเลี่ยงและส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานถูกอำพรางตัว ไม่ปรากฏออกมาในรูปแบบของตัวเลขที่ถูกคำนวณได้ (จรัมพร โห้ถ้อย และคณะ, 2564)

1) ตัวเลขอัตราการว่างงานไม่ได้แสดงค่าการว่างงานของแรงงานที่ถูกบั่นทอนกำลังใจในการตลาดแรงงาน แรงงานที่ถูกบั่นทอนกำลังใจ (discouraged workers) หมายถึงบุคคลที่ไม่มีงานทำ ไม่ได้หางาน แต่จะทำงานทันทีหากได้รับข้อเสนองาน ในการสำรวจแรงงานของสำนักงานสถิติ พบว่า แรงงานที่ถูกบั่นทอนกำลังใจกลุ่มนี้จะไม่ถูกบันทึกค่าการสำรวจอยู่ในประเภทบุคคลว่างงาน แต่จะถูกบันทึกอยู่ในประเภทบุคคลผู้ที่ไม่ได้ในกำลังแรงงาน เนื่องจากไม่มีงานทำ ไม่ได้หางาน และไม่ได้ร้องาน แต่ในความเป็นจริงแล้ว แรงงานกลุ่มนี้ยังมีความต้องการที่จะทำงานในระบบการผลิต แต่อาจจะหยุดหางานไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง เนื่องจากเชื่อว่าไม่มีงานของตน เชื่อว่านายจ้างไม่ต้องการจ้างตน ภายหลังจากความล้มเหลวในการหางานมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง ดังนั้นเมื่อคำนวณหาอัตราการว่างงานของประเทศ ปัญหาการว่างงานของแรงงานที่ถูกบั่นทอนกำลังใจจะไม่ปรากฏออกมาให้เห็น

2) ตัวเลขอัตราการว่างงานไม่ได้แสดงค่าการทำงานต่ำในระดับแรงงาน แรงงานบางคนต้องทำงานที่ไม่เหมาะสมหรือเทียบเท่าความสามารถของตนเอง แรงงานที่ระดับต่ำ (underemployment) หมายถึงการทำงานได้ไม่เต็มที่ เพราะงานต่ำกว่าความรู้ความสามารถทำงานไม่เต็มเวลา (เวลาปกติทำงานมาตรฐานต้องทำงานไม่ต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) เหล่านี้สะท้อนปัญหาในตลาดแรงงาน แต่ในการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า แรงงานที่ทำงานระดับต่ำเหล่านี้ จะไม่ถูกบันทึกค่าการสำรวจอยู่ในประเภทบุคคลว่างงาน แต่จะถูกบันทึกในประเภทบุคคลที่มี

งานทำ เนื่องจากมีงานทำ แม้ในความจริงแล้ว แรงงานกลุ่มนี้ยังมีความต้องการที่จะเปลี่ยนงาน หากได้รับการเสนองานที่ดีกว่าและเหมาะสมกับตนเอง ดังนั้นเมื่อคำนวณหาอัตราการว่างงานของประเทศ ปัญหาทำงานต่ำระดับจะไม่ปรากฏออกมาให้เห็น

3) ตัวเลขอัตราการว่างงานไม่ได้สะท้อนความรู้สึกสูญเสียของแรงงานที่ได้รับจากการว่างงาน ในการสำรวจแรงงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ทุก ๆ คนที่ว่างงานจะถูกลบเป็น 1 คนว่างงาน เท่านั้น โดยไม่คำนึงว่าแรงงานคนนั้นจะเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือไม่ ต้องเลี้ยงบุตรกี่คน และมีเงินเก็บในธนาคารเท่าใด ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อความทุกข์ที่แรงงานจะต้องเผชิญในช่วงที่ว่างงาน แต่ไม่สามารถสะท้อนออกมาผ่านตัวเลขอัตราการว่างงานของประเทศได้

1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการว่างงาน

ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่อธิบายเกี่ยวกับการมีงานทำ หรือ การจ้างงาน (Employment) 2 คำนี้ มีความหมายเช่นเดียวกัน คือการที่บุคคลซึ่งอยู่ในวัยทำงาน มีความสามารถที่จะทำงานและต้องการทำงานได้รับการว่าจ้างให้ทำงาน จะเกี่ยวพันกับการว่างงาน เพราะความแตกต่างระหว่างแรงงานที่ประเทศมีอยู่ ซึ่งเรียกว่า กำลังแรงงาน (Labor Force) หักจำนวนแรงงานที่มีงานทำก็คือจำนวนแรงงานที่ว่างงาน (Unemployed) ตัวอย่าง กำลังแรงงานของประเทศเท่ากับ N และจำนวนแรงงานที่มีงานทำเท่ากับ n ดังนั้น $N - n$ ก็คือจำนวนแรงงานที่ว่างงาน

ความหมายของการจ้างงานเต็มที่ (Full Employment) หมายถึง สถานการณ์ในระบบเศรษฐกิจที่ไม่มี การว่างงานโดยไม่สมัครใจ (Involuntary Unemployment) เกิดขึ้นเลย การว่างงานโดยไม่สมัครใจ หมายถึงการที่บุคคลที่มีความสามารถที่จะทำงานและต้องการที่จะทำงาน ระดับค่าแรงที่ปรากฏแต่ไม่มีงานทำ การจ้างงานเต็มที่ มิได้หมายความว่ากำลังแรงงานทั้งหมดจะต้องมีงานทำ ถึงแม้ว่าจะยังมีการว่างงานอยู่ แต่ถ้าเป็นการว่างงานโดยสมัครใจ (Voluntary Unemployment) หรือการว่างงานชั่วคราว (Frictional Unemployment) ก็ยังถือว่าระบบเศรษฐกิจนั้นมีการจ้างงานเต็มที่ ตัวอย่างของการว่างโดยสมัครใจ เช่น การที่คนงานสมัครใจหยุดงานเพื่อเรียกร้องค่าแรงเพิ่ม หรือ นาย ก ไม่ยินดีที่จะทำงาน ทั้งที่มีงานให้ทำ เพราะนาย ก เห็นว่างานนั้นไม่เหมาะสมกับตนเอง ส่วนตัวอย่างงานการว่างงานชั่วคราว เช่น คนงานกำลังอยู่ระหว่างการโยกย้ายงานหรืออาชีพ หรืออยู่ระหว่างรอเรียกบรรจุเพื่อเข้าทำงานในแหล่งงานใหม่หรืออาชีพใหม่ (กรมการจัดหางาน, 2546)

ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดระดับการว่างงานนี้แบ่งได้เป็น 2 ความเห็นคิด คือ ความเห็นของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิก และความเห็นของเคนส์

1.2.1 ทฤษฎีการจ้างงานของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิก นักเศรษฐศาสตร์คลาสสิก มีความเห็นว่า ระดับการว่างงานถูกกำหนดโดยอุปสงค์แรงงาน (Demand for Labor)

โดยที่อุปสงค์แรงงานมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับค่าจ้างที่แท้จริง (Real Wage) และอุปทานแรงงาน (Supply of Labor) โดยที่อุปทานแรงงานมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับค่าจ้างที่แท้จริง และระดับการจ้างงานมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลผลิต กล่าวคือถ้าระดับการจ้างงานเพิ่มสูงขึ้น ผลผลิตก็จะเพิ่มสูงขึ้นด้วย หรือถ้าระดับการจ้างงานลดลง ผลผลิตจะลดลงด้วยหรือถ้าระดับการว่าจ้างทำงานคงที่ผลผลิตจะคงที่ด้วยในทฤษฎีของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิก ระดับของผลผลิตขึ้นอยู่กับระดับการจ้างงานทำงานเท่านั้น

ในทฤษฎีของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกระดับการจ้างงานที่ดุลยภาพที่ถูกกำหนดโดยอุปสงค์แรงงานและอุปทานแรงงาน เป็นการจ้างงานเต็มที่ ถ้ามีการว่างเกิดขึ้น (นอกเหนือจากการว่างงานโดยชั่วคราวแล้ว) การว่างงานนั้นเป็นการว่างงานด้วยความสมัครใจทั้งสิ้น และมีความเชื่อว่าในระบบเศรษฐกิจหนึ่ง ๆ อุปสงค์รวมย่อมเท่ากับอุปทานรวมอยู่เสมอ ซึ่งอธิบายได้ด้วยกฎของซาย (Say' Law) กล่าวย่อ ๆ ได้ว่า อุปทานก่อให้เกิดอุปสงค์ (Supply Creates own Demand)

สรุปทฤษฎีการจ้างงานทำงานของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิก ระดับการจ้างงานทำงานถูกกำหนดขึ้นโดยอุปสงค์และอุปทานของแรงงาน ซึ่งอุปสงค์และอุปทานของแรงงาน ต่างมีความสัมพันธ์กับค่าแรงที่แท้จริง ระดับการจ้างงานทำงานดุลยภาพอยู่ ณ ระดับที่อุปสงค์แรงงานเท่ากับอุปทานแรงงาน และ ณ ระดับการจ้างงานทำงานดุลยภาพนี้เป็นระดับที่มีการจ้างงานเต็มที่ ตามกฎของซาย นอกจากนี้ เนื่องจากระดับผลผลิตขึ้นอยู่กับระดับการจ้างงานทำงานเท่านั้น ดังนั้นเมื่อระบบเศรษฐกิจอยู่ในภาวะการจ้างงานเต็มที่เสมอ ระดับผลผลิตจึงเป็นระดับผลผลิตที่มากที่สุดและคงที่

1.2.2 ทฤษฎีการจ้างงานทำงานของเคนส์ ในทฤษฎีของเคนส์ มีความเห็นเช่นเดียวกับนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิก ที่การจ้างงานมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลผลิต หรืออีกนัยหนึ่งระดับการผลิตขึ้นอยู่กับระดับการจ้างงาน เมื่อทำการผลิตมากก็ต้องมีการจ้างงานมากหรือเมื่อมีการผลิตน้อยก็จะมีระดับการจ้างงานน้อยลง ทฤษฎีการจ้างงานทำงานของเคนส์จึงแสดงให้เห็นว่าระดับการจ้างงานทำงานถูกกำหนดโดยดุลยภาพของเส้นอุปสงค์รวม และอุปทานรวม และระดับการจ้างงานทำงานดุลยภาพนั้นไม่จำเป็นต้องมีระดับการจ้างงานเต็มที่ ถ้าจะเป็นระดับที่มีการจ้างงานเต็มที่ก็เป็นเพียงการบังเอิญหรือเป็นความโชคดีของระบบเศรษฐกิจเท่านั้น

สรุปทฤษฎีการจ้างงานทำงานของเคนส์ ระดับผลผลิตมีความสัมพันธ์กับระดับการจ้างงานทำงาน ทรานส์การจ้างงานอยู่ระดับต่ำกว่าระดับที่มีการจ้างงานเต็มที่ การขยายการผลิตจะทำให้ระดับการจ้างงานเพิ่มสูงขึ้น ระดับการจ้างงานทำงานถูกกำหนดโดยอุปสงค์รวมและอุปทานรวมของระบบเศรษฐกิจ โดยที่ระดับการจ้างงานทำงานดุลยภาพอยู่ ณ ระดับอุปสงค์รวม (รายจ่ายประชาชาติ) เท่ากับอุปทานรวม (รายได้ประชาชาติ) และระดับการจ้างงานทำงานดุลยภาพนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นระดับที่มีการจ้างงานเต็มที่ การว่างงานอาจจะเกิดขึ้นได้ถ้าอุปสงค์มีน้อยเกินไป

1.2.3 ความเห็นที่แตกต่างกันระหว่างนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกและเคนส์ ซึ่งเคนส์ไม่เห็นด้วยกับนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกที่เชื่อว่าระบบเศรษฐกิจอยู่ในภาวะการจ้างงานเต็มที่เสมอ โดยเคนส์มีข้อโต้แย้ง 3 ประการ ดังนี้ (กรมการจัดหางาน, 2546)

1) *อุปทานแรงงานมีความสัมพันธ์กับค่าแรงที่แท้จริง* เคนส์ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้ของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิก โดยเคนส์อ้างว่าถึงแม้ว่าค่าแรงที่แท้จริงจะลดลง เพราะระดับราคาสินค้าที่สูงขึ้น โดยที่ค่าแรงที่เป็นตัวเงินคงที่ (W คงที่ P เพิ่มขึ้น) อุปทานแรงงานก็ไม่น่าจะลดลง เพราะถ้าเป็นอุปทานของแรงงานลดลง ก็หมายความว่าคนที่เคยทำงาน ณ ระดับราคาค่าแรงที่เป็นตัวเงินดังกล่าว ยินยอมจะกลายเป็นคนว่างงานเมื่อระดับค่าครองชีพสูงขึ้น

2) *คนงานอยู่ในฐานะที่จะกำหนดค่าแรงที่แท้จริงของตนเอง ตลอดจนระดับการจ้างงานได้* เคนส์ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้ของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิก ทั้งนี้เคนส์ได้ให้เหตุผลว่าเพราะค่าแรงที่เป็นตัวเงินและระดับราคาสินค้ามักเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน และสัดส่วนเดียวกัน ค่าแรงคนงานเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนการผลิต ดังนั้น เมื่อค่าแรงที่เป็นตัวเงินเปลี่ยนแปลง ต้นทุนการผลิตย่อมเปลี่ยนแปลงด้วย ซึ่งมีผลทำให้ผู้ผลิตต้องเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าไปในสัดส่วนเดียวกัน

3) *กฎของชาย “อุปทานก่อให้เกิดอุปสงค์”* ซึ่งทำให้อุปทานรวมเท่ากับอุปสงค์รวมอยู่เสมอ เคนส์ไม่เห็นด้วยกับกฎของชาย โดยเคนส์มีความเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเท่ากัน ทั้งนี้เพราะเมื่อบุคคลทำการผลิตได้มากเกินกว่าความต้องการของเขา และนำผลผลิตนั้นไปขาย (ก่อให้เกิดอุปทาน) เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงิน แต่บุคคลอาจไม่ใช้จ่ายรายได้ของเขาเพื่อซื้อสินค้าของผู้ผลิตคนอื่น (ก่อให้เกิดอุปสงค์) จนหมดจำนวน เขาอาจจะเก็บออมเงินไว้บ้าง โดยเคนส์เชื่อว่าในขณะหนึ่งขณะใดของระบบเศรษฐกิจอาจจะดำเนินงานอยู่ในภาวะที่ต่ำกว่าระดับที่มีการจ้างงานเต็มที่ก็ได้ กล่าวคือยังมีปัจจัยการผลิตที่ว่างงานโดยไม่สมัครใจและเนื่องจากผลผลิตขึ้นอยู่กับการว่างงาน ดังนั้นระดับผลผลิตจึงยังไม่เป็นผลผลิตที่มากที่สุด ผลผลิตจะขยายเพิ่มขึ้นได้อีก ถ้าได้มีการนำเอาปัจจัยการผลิตที่ว่างงานโดยไม่สมัครใจนั้นมารวมผลิตด้วย

1.3 ทฤษฎีการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (logistic regression analysis) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์สถิติเชิงคุณภาพ (qualitative statistical techniques) ที่แตกต่างไปจากเทคนิคการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative techniques) ก็คือเรื่องของข้อมูลที่ตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ ซึ่งก็คือเป็นตัวแปรเชิงกลุ่มนั่นเอง การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1. การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) และ 2. การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกพหุกลุ่ม (multinomial logistic regression analysis) โดยการวิเคราะห์การ

ถดถอยโลจิสติกทั้ง 2 ประเภท แตกต่างกันในด้านตัวแปรตาม โดยที่ binary logistic regression analysis ใช้กับตัวแปรตามที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย (dichotomous variable) มี 2 ค่า คือมีค่าเป็น 0 กับ 1 เช่น กลุ่มที่มีเหตุการณ์กับกลุ่มที่ไม่มีเหตุการณ์ ส่วน multinomial logistic regression analysis ใช้กับตัวแปรตามที่มีหลายค่ามากกว่า 2 กลุ่ม (polytomous variable) เช่น โรงพยาบาลมีมาตรฐานการให้บริการสูง ปานกลาง และต่ำการวิเคราะห์โลจิสติกมีเป้าหมายก็คือเพื่อทำนายโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ซึ่งก็คือตัวแปรเกณฑ์ โดยอาศัยสมการโลจิสติกที่สร้างขึ้นจากชุดตัวแปรทำนาย (x 's) ที่มีข้อมูลเป็นตัวแปรที่มีข้อมูลอยู่ในระดับช่วง (interval scale) เป็นอย่างน้อย หากเป็นข้อมูลเชิงกลุ่มจะต้องแปลงเป็นตัวแปรทวิที่มีค่า 0 กับ 1 ก่อน โดยที่ระหว่างตัวแปรทำนายจะต้องมีความสัมพันธ์กันต่ำ โดยใช้เกณฑ์ค่า r ไม่เกิน 0.65 ถ้าใช้เกณฑ์ของ Burnsand Grove (1993) หรือถ้าใช้เกณฑ์ของ Stevens (1996) ค่า r ไม่เกิน 0.80 ซึ่งถ้าหากเกิดความสัมพันธ์กันสูงจะทำให้เกิดปัญหา multicollinearity และในการวิเคราะห์จะต้องใช้ขนาดตัวอย่างหรือ n มากกว่าหรือเท่ากับ 30 เท่าของจำนวนตัวแปรทำนาย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549)

1.3.1 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

- 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (ตัวแปรตาม) พร้อมทั้งศึกษาระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
- 2) เพื่อพยากรณ์โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจจากสมการที่เหมาะสมหรือใช้สมการโดยการเลือกตัวแปรอิสระที่เหมาะสม เพื่อให้เปอร์เซ็นต์ของความถูกต้องในการพยากรณ์มีค่าสูงสุด

1.3.2 เงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก

การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกจะมีเงื่อนไขน้อยกว่าการวิเคราะห์การถดถอยแบบปกติซึ่งการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกมีเงื่อนไขดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549)

- 1) ตัวแปรอิสระ X 's อาจจะเป็นข้อมูลชนิด Dichotomous (มีค่าได้ 2 ค่า) หรือ เป็นสเกลอันตรภาค (Interval Scale) และสเกลอัตราส่วน (Ratio Scale) ส่วนตัวแปรเกณฑ์หรือตัวแปรตามกรณีที่เป็นกรวิเคราะห์โลจิสติกแบบทวิ (binary logistic regression) จะกำหนด 2 ค่าคือ 0 กับ 1 ส่วนกรณีการวิเคราะห์โลจิสติกพหุกลุ่ม (multinomial logistic regression) จะกำหนดตามจำนวนกลุ่มของตัวแปรเกณฑ์
- 2) ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์หรือไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือ $E(e) = 0$
- 3) e_i และ e_j เป็นอิสระกัน
- 4) e_i และ X_i เป็นอิสระกัน

5) ตัวแปรอิสระไม่ควรมีความสัมพันธ์กัน หรือไม่ควรเกิดปัญหา Multicollinearity สำหรับเงื่อนไขของการวิเคราะห์การถดถอยแบบปกติ นอกจากนี้จะมีเงื่อนไขทั้ง 5 ข้อข้างต้นจะต้องเพิ่มเงื่อนไขอีก 2 ข้อ คือ

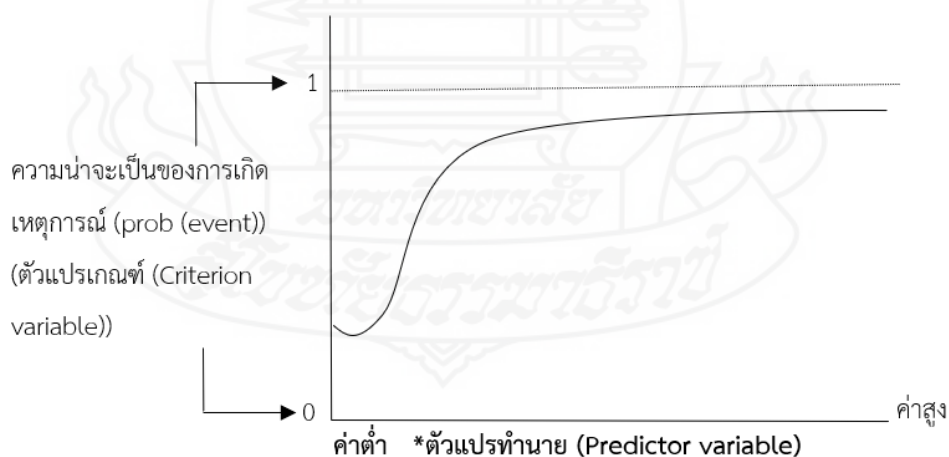
(1) ค่าคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

(2) ค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนคงที่

หมายเหตุการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกจะต้องใช้ขนาดตัวอย่าง n มากกว่าการวิเคราะห์การถดถอยแบบปกติโดยทั่วไป n มากกว่าหรือเท่ากับ 30 เท่าของจำนวนตัวแปรทำนาย

1.3.3 โมเดลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิ (Binary logistic regression analysis model)

1) กรณีตัวแปรทำนาย 1 ตัวในการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (simple regression analysis) สมการที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง x กับ y จะอยู่ในรูปเชิงเส้น ดังนี้ $y = b_0 + b_1x + e$ แต่สำหรับการวิเคราะห์โลจิสติกที่เป็นแบบทวิตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ (y) มี 2 ค่า คือ ไม่เกิดเหตุการณ์ ($y = 0$) หรือเกิดเหตุการณ์ ($y = 1$) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทำนาย (x) ไม่อยู่ในรูปเชิงเส้น ทั้งนี้เพราะตัวแปรตามมี 2 ค่าคือ 0 กับ 1 จึงเป็นไปได้ที่ความสัมพันธ์จะอยู่ในรูปเส้นตรง ซึ่งความสัมพันธ์ของตัวแปรของการวิเคราะห์โลจิสติกจะอยู่ในรูปคล้ายตัว s ดังภาพต่อไปนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549)

ภาพที่ 2.1 ฟังก์ชันโลจิสติก (logistic function)

โดยที่ $P(y) = \frac{1}{1+e^{-f(x)}}$ หรือ $\frac{1}{1+e^{-(b_0+b_1x)}}$ หรือ $\frac{e^{b_0+b_1x}}{1+e^{b_0+b_1x}}$

เมื่อ $p(y)$ = ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ y

e = exponential function ($e = 2.71828$)

$f(x)$ = function ของตัวแปรทำนาย

สมมติให้

P_y = ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ($y = 1$)

Q_y = ความน่าจะเป็นของการไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ($y = 0$)

z = linear combination ของตัวแปรทำนาย (กรณีตัวแปรทำนาย 1

ตัวแปร)

$$z = b_0 + b_1x$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ } P(y) &= \frac{1}{1+e^{-z}} \\ &= \frac{e^z}{1+e^z} \\ &= \frac{e^{b_0+b_1x}}{1+e^{b_0+b_1x}} \end{aligned}$$

$$\text{และ } Q_y = 1 - P_y \text{ หรือ } Q_y = 1 - \frac{e^z}{1+e^z} = \frac{1+e^z - e^z}{1+e^z} = \frac{1}{1+e^z}$$

2) กรณีตัวแปรทำนายมากกว่า 1 ตัว (ตัวแปรทำนาย > 1 ตัว) ในการวิเคราะห์เมื่อตัวแปรทำนาย มีมากกว่า 1 ตัวจะได้ฟังก์ชัน ดังนี้

$$P_y = \frac{e^{b_0+b_1x_1+\dots+b_px_p}}{1+e^{b_0+b_1x_1+\dots+b_px_p}}$$

เมื่อ P_y = ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ที่สนใจจะได้ Q_y หรือ ความน่าจะเป็นของการไม่เกิด เหตุการณ์ที่สนใจ ดังนี้

$$Q_y = 1 - P_y$$

$$\text{หรือ } Q_y = 1 - \left(\frac{e^{b_0+b_1x_1+\dots+b_px_p}}{1+e^{b_0+b_1x_1+\dots+b_px_p}} \right)$$

จากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ของการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกไม่ เป็นรูปเชิงเส้น จึงต้องมีการปรับให้ความสัมพันธ์ให้อยู่ในรูปเชิงเส้น ในรูปแบบของ odds หรือ odd ratio odds หรือ odd ratio หมายถึง อัตราส่วนระหว่างโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ ที่สนใจ ($y = 1$) กับโอกาสที่จะไม่เกิดเหตุการณ์ที่ สนใจ ($y = 0$) หรือจะได้

$$odds = \frac{P_y}{Q_y} \text{ หรือ } \frac{(\text{โอกาสเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ})}{(\text{โอกาสไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจ})}$$

ค่าของ odds จะแสดงถึงโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจเป็นกี่เท่าของโอกาสที่จะไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจเช่น odds ของการโยนเหรียญ 1 ครั้งเท่ากับ $\frac{0.5}{0.5} = 1$ หรือถ้า odds มีค่าเท่ากับ 2.5 แสดงว่าโอกาสที่จะเกิด เหตุการณ์ที่สนใจเป็น 2.5 เท่าของโอกาสที่จะไม่เกิด ถ้า odds มีค่าเท่ากับ 1 โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจกับ โอกาสที่จะไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจเท่ากัน นั่นคือ ถ้า odds มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจนั้นมากกว่าโอกาสที่จะไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจการเขียนโมเดลโลจิสติก จะอยู่ในรูป log ของ odds เรียกว่า logit หรือ logistic response function ซึ่ง logit เขียนในรูปสมการดังนี้

เมื่อ $odds = \frac{P_y}{Q_y}$ จะได้ log ของ odds หรือจะเรียก log ของ odds ว่า logit ดังนี้ $\log(odds)$ ดังนั้นจะได้ $\log\left(\frac{P_y}{Q_y}\right)$

$$\text{เมื่อ } Q_y = 1 - P_y \text{ จะได้ } \log\left(\frac{P_y}{1-P_y}\right) = b_0 + b_1x_1 + \dots + b_px_p$$

$$\text{หรือ } \log(odds) \text{ หรือ } \text{logit} = b_0 + b_1x_1 + \dots + b_px_p$$

เมื่อได้ log ของ odds ratio หรือ logit แล้วรูปแบบของตัวแปรเกณฑ์จึงสามารถทำนายได้ด้วยชุดของตัวแปรทำนายเชิงเส้นตรงสำหรับการทำนายค่า y ที่เป็น P_y ในการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกจะใช้สมการ

$$P_y = \frac{e^{b_0+b_1x_1+\dots+b_px_p}}{1 + e^{b_0+b_1x_1+\dots+b_px_p}}$$

ตามวิธี maximum likelihood ในขณะที่การทำนายค่า y ในการวิเคราะห์การถดถอยปกติจะใช้วิธี least square จากสมการ $= b_0 + b_1x_1 + \dots + b_px_p$

2. งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาในต่างประเทศได้มีการศึกษาประเด็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนของประเทศต่างๆ โดยจะแบ่งการศึกษาปัจจัยออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. ปัจจัยในระดับมหภาค และ 2. ปัจจัยในระดับจุลภาค

ปัจจัยในระดับมหภาคได้มีงานวิจัยทำการศึกษาในหลายประเทศ โดยตัวแปรอิสระที่งานวิจัยที่ผ่านมาที่ใช้หาความสัมพันธ์นั้น อาทิเช่น GDP ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ตามกฎของโอกูน (Okun's law) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการเติบโตของ GDP และอัตราการว่างงาน โดยเมื่อเศรษฐกิจเติบโตขึ้น อัตราการจ้างงานก็จะเพิ่มขึ้น การว่างงานก็จะลดลง หรือ Philips Curve ที่แสดงความสัมพันธ์ในเชิงลบระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับการว่างงาน รวมไปถึงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) ที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตขึ้น และยังมีตัวแปรทางมหภาคอีกหลายตัวที่นักวิจัยใช้หาความสัมพันธ์กับการว่างงานของเยาวชน ตัวอย่างงานวิจัยในภูมิภาคเอเชียมีการวิจัยของ **Hasan and Sasana (2020)** ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการว่างงานของเยาวชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่าตัวแปรอิสระในระดับมหภาคที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานในเชิงบวก คือ ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index :HDI) สัดส่วนประชากรอายุ 0 – 14 ปี และการเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ ส่วนตัวแปรอิสระที่ส่งผลในเชิงลบ คือ GDP, FDI และอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **Saminathen et al. (2021)** ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างในเอเชีย กรณีศึกษาในประเทศจีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไทย ผลการวิจัยพบว่า GDP และ FDI ส่งผลต่อการว่างงานในเชิงลบ ส่วนการเติบโตของประชากร (Population Growth) ส่งผลในเชิงบวก แต่อย่างไรก็ตามในงานวิจัยของ **Michael and Geetha (2020)** กลับพบว่าตัวแปรอิสระ FDIส่งผลต่อการว่างงานของเยาวชนในเชิงบวก โดยเป็นการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์มหภาคที่มีผลต่อการว่างงานในประเทศมาเลเซีย แต่สอดคล้องกันที่ GDP และอัตราเงินเฟ้อส่งผลในเชิงลบ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาในประเทศปากีสถานของ **Ahmad and Khan (2018)** ที่พบว่า FDI อัตราเงินเฟ้อ และรายจ่ายรัฐบาลส่งผลต่อการว่างงานของเยาวชนในเชิงลบเป็นอย่างมาก และ **Sever and Igdeli (2018)** ที่ศึกษาในประเทศตุรกี ก็พบว่า FDI อัตราการว่างงานของผู้ใหญ่ และการเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการว่างงานของเยาวชนในเชิงลบในระยะยาว โดยการเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (Per Capita Income : PCI) จะส่งผลให้การว่างของเยาวชนลดลง และยังมีงานวิจัยที่ศึกษารูปแบบภาพรวมหลายประเทศ อย่างในงานวิจัยของ **Ebaidalla (2016)** ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานของเยาวชนกลุ่มประเทศ OIC (Organization of the Islamic Cooperation) จำนวน 32 ประเทศ ผลการวิจัยพบว่า การเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ และอัตราการเจริญพันธุ์ ส่งผลต่อการว่างงานของเยาวชนในเชิงบวก ส่วน GDP อัตราเงินเฟ้อ การลงทุนในประเทศส่งผลในเชิงลบ นอกจากนี้ยังพบว่าประเทศที่มีระบบราชการที่ไม่มีประสิทธิภาพจะมีแนวโน้มประสบกับปัญหาว่างของเยาวชนมากกว่าประเทศที่มีระบบราชการมีประสิทธิภาพ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และในงานวิจัยของ **Bayrak and Tatli (2018)** ที่ศึกษาการว่างงานของเยาวชนในกลุ่มประเทศ

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) จำนวน 31 ประเทศ พบว่า GDP อัตราเงินเฟ้อ และการออมรวมของประเทศ (Gross Domestic Savings : GDS) ส่งผลในเชิงลบ ส่วนผลิตภาพแรงงานส่งผลในเชิงบวกต่อการว่างงานของเยาวชน

ส่วนในด้านปัจจัยในระดับจุลภาค มีปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพการสมรส และขนาดครัวเรือน ปัจจัยด้านสังคม ด้านภูมิศาสตร์ ก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชน ซึ่งได้มีงานวิจัยในหลายประเทศได้ศึกษาเพื่อดูถึงความสัมพันธ์นั้น อาทิเช่นในงานวิจัยของ **Alawad , Kreishan and Selim (2020)** ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการว่างงานของเยาวชนในประเทศจอร์แดน พบว่า เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามีโอกาสได้รับการจ้างงานสูงกว่า เพศหญิง ภูมิภาคที่อยู่อาศัยไม่ใช่เขตเมือง และสถานภาพโสด เป็นปัจจัยที่มีส่งผลต่อการว่างงานของเยาวชน สอดคล้องกับในงานวิจัยของ **Weerasiri and Samaraweera (2021)** ที่ศึกษาในประเทศศรีลังกา โดยแบ่งกลุ่มปัจจัยที่ใช้ศึกษาเป็นปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพการสมรส และขนาดครัวเรือน ปัจจัยด้านทักษะ แบ่งเป็น ระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของครัวเรือน และปัจจัยภูมิภาคที่อยู่อาศัย ผลการศึกษาพบว่า เพศเป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญ โดยเยาวชนเพศชายมีโอกาสได้รับการจ้างงานมากกว่าเมื่อเทียบกับเพศหญิง เยาวชนอายุมากขึ้นจะลดการว่างงานลง สถานภาพการสมรสเป็นปัจจัยสำคัญที่เพิ่มโอกาสการจ้างงาน และภูมิภาคนอกเขตเมืองมีโอกาสว่างงานน้อยกว่า ขนาดครัวเรือนขนาดใหญ่ และรายได้ครัวเรือนน้อยก็ส่งผลต่อการว่างงานเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยในด้านระดับการศึกษานั้น ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับประเทศจอร์แดนเพราะในประเทศศรีลังกา เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมมีโอกาสว่างงานน้อยกว่า ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **Msigwa and Kipesha (2013)** ที่ศึกษาในประเทศแทนซาเนีย ที่พบว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับต่ำและทักษะระดับต่ำมีโอกาสว่างงานน้อยกว่า และเยาวชนที่อาศัยภูมิภาคในเขตเมืองมีโอกาสว่างสูง ส่วนเพศและสถานภาพการสมรสก็มีอิทธิพลต่อการว่างงานด้วยเช่นกัน

งานวิจัยของ **Yangchen (2017)** ที่ศึกษาในประเทศภูฏานก็พบว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคเขตเมือง จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และฝึกอบรมทักษะนานมีโอกาสว่างงานสูงกว่าเนื่องจากภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้น แต่ปัจจัยเรื่องเพศนั้นผลการศึกษาในประเทศภูฏานกลับพบว่า เพศชายมีโอกาสว่างงานมากกว่าเพศหญิง และเยาวชนอายุ 15 – 24 ปี มีโอกาสว่างมากสูง แต่อย่างไรก็ตามประเด็นเรื่องภูมิภาคในเขตเมือง ผลวิจัยในประเทศเอธิโอเปีย ที่ศึกษาโดย **Nganwa , Assefa and Mbaka (2015)** ก็พบว่าเยาวชนที่อาศัยในภูมิภาคเขตเมืองหรือภูมิภาคที่มีการพัฒนาแล้วมี

โอกาสว่างงานสูงกว่าเมื่อเทียบกับภูมิภาคที่ไม่ได้รับการพัฒนาเช่นกัน นอกจากนี้เยาวชนที่ระดับการศึกษาต่ำ มีสถานภาพสมรสมีโอกาว่างงานน้อยกว่า ส่วนเยาวชนเพศหญิงมีแนวโน้มจะว่างงานมากกว่าเพศชาย ซึ่งผลการวิจัยนั้นสอดคล้องกับการการศึกษาเฉพาะเมืองหลวงอาดิสอาบาบา ของประเทศเอธิโอเปีย ที่ **Gebeyaw (2011)** ได้ศึกษา พบว่าเยาวชนเพศหญิง เยาวชนที่โสดหรือหย่าร้าง มีโอกาสว่างงานสูงกว่า โดยเยาวชนเมื่ออายุมากขึ้นจะมีว่างงานน้อยลง รวมไปถึงเยาวชนที่อพยพย้ายถิ่นฐานมีโอกาสได้รับการจ้างงานมากกว่าผู้ที่ไม่เคยอพยพ เนื่องจากผู้ที่อพยพย้ายถิ่นส่วนมากมีระดับการศึกษาที่ต่ำ มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่อ่อนแอ จึงทำให้ไม่เลือกงาน และมีแนวโน้มที่จะยอมรับงานทุกประเภท และในงานวิจัย **Terzo and Giaconia (2018)** พบว่าในประเทศอิตาลีเยาวชนเพศหญิง การถือสัญชาติต่างประเทศหรือเยาวชนที่ย้ายถิ่นฐานจากประเทศอื่นมาอยู่ประเทศอิตาลีมีโอกาสว่างงานสูง เยาวชนที่อายุ 15 -19 ปี ออกจากระบบการศึกษาก่อนกำหนดหรือยังเป็นนักเรียนอยู่ และการไม่เข้าร่วมฝึกทักษะอาบรวิชาชีพส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการว่างงาน ส่วนระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะลดการว่างงานได้มากกว่า และเยาวชนที่อยู่อาศัยทางใต้ของอิตาลี ซึ่งเป็นภูมิภาคที่พัฒนาน้อยสุดมีโอกาสว่างงานมากกว่าภูมิภาคที่พัฒนาแล้ว โดยผลการศึกษาของประเทศอิตาลี ในปัจจัยระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมีโอกาสว่างงานน้อยลงนั้นสอดคล้องกับผลการศึกษาในประเทศจอร์แดน แต่ผลการศึกษาปัจจัยทางภูมิภาคที่ไม่พัฒนามีโอกาสว่างงานมากกว่านั้นไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาในประเทศภูฏาน เอธิโอเปีย แทนซาเนีย และศรีลังกา

ตารางที่ 2.1 สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรระดับมหภาค

ผู้วิจัย/ปี/ประเทศ	ตัวแปรอิสระ										ตัวแปรตาม/ลักษณะข้อมูล/ วิธีการศึกษา	
	ตัวแปรระดับมหภาค											
	Gross Domestic Product : GDP	FDI / Domestic Investment : DI	inflation	Government Spending	การเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ	Population Growth/Fertility	Per Capita Income : PCI	Adult Unemployment Rate	Human Development Index : HDI	Gross Domestic Savings : GDS		Labor productivity
Hasan and Sasana (2020) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	(-) **	(-) **	(-) **		(+) **	(+) **			(+) **			ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : panel data ปี 2001 – 2017 วิธีการ : Fixed Effect Model
Saminathen et al. (2021) ประเทศจีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไทย	(-) ***	(-) ***				(+) ***						ตัวแปรตาม : Unemployment ข้อมูล : panel data ปี 2005 – 2019 วิธีการ : Fixed Effect Model
Michael and Geetha (2020) ประเทศมาเลเซีย	(-) **	(+) **	(-) **									ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : time series ปี 2017 - 2019 วิธีการ : OLS
Ahmad and Khan (2018) ประเทศปากีสถาน	(-) **	(-) **		(-) **								ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : time series ปี 1991 - 2016 วิธีการ : OLS/ FMOLS/RLS

หมายเหตุ + และ - เครื่องหมายแสดงทิศทางความสัมพันธ์, *** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01, ** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, * แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.1

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้วิจัย/ปี/ประเทศ	ตัวแปรอิสระ										ตัวแปรตาม/ลักษณะข้อมูล/ วิธีการศึกษา	
	ตัวแปรระดับมหภาค											
	Gross Domestic Product : GDP	FDI / Domestic Investment : DI	inflation	Government Spending	การเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ	Population Growth/Fertility	Per Capita Income : PCI	Adult Unemployment Rate	Human Development Index : HDI	Gross Domestic Savings : GDS		Labor productivity
Sever and Igdeli (2018) ประเทศตุรกี		(-) **			(-) **		(-) **	(-) **				ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : time series ปี 1988 - 2016 วิธีการ : Johansen Co-Integration Test Result
Ebaidalla (2016) กลุ่มประเทศ OIC	(-) *	(-) ***	(-) **		(+) **	(+) *						ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : panel data ปี 1993 - 2012 วิธีการ : GMM method
Bayrak and Tatli (2018) กลุ่มประเทศ OECD	(-) ***		(-) ***							(-) ***	(+) ***	ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : panel data ปี 2000 - 2015 วิธีการ : Fixed Effect Model

หมายเหตุ + และ - เครื่องหมายแสดงทิศทางความสัมพันธ์, *** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01, ** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, * แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.1

ตารางที่ 2.2 สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรระดับจุลภาค

ผู้วิจัย/ปี/ประเทศ	ตัวแปรอิสระ								ตัวแปรตาม/ลักษณะข้อมูล/ วิธีการศึกษา	
	ตัวแปรระดับจุลภาค									
	เพศ	สถานภาพ	อายุ	ภูมิภาคที่อาศัย	การย้ายถิ่นฐาน/ สัญชาติ	ระดับการศึกษา/ระดับ ทักษะ	ระยะเวลาอบรม ฝึกทักษะ	ขนาดครัวเรือน		รายได้ครัวเรือน
Alawad , Kreishan and Selim (2020) ประเทศจอร์แดน	(-) ***	(-) ***		(+) ***		(-) ***				ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : cross sectional data (the Jordan labor market survey) ปี 2016 วิธีการ : Multinomial logistic regression model
Weerasiri and Samaraweera (2021) ประเทศศรีลังกา	(+) ***	(-) ***	(+) ***	(-) ***		(+) ***		(+) ***	(-) ***	ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : cross sectional data (Sri Lanka Labor Force Survey) ปี 2018 วิธีการ : Binary logistic regression model
Msigwa and Kipesha (2013) ประเทศแทนซาเนีย	(-) **	(-) **		(+) **		(-) **				ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : cross sectional data (Tanzania Integrated labor force survey) ปี 2006 วิธีการ : Multinomial logistic regression model

หมายเหตุ + และ - เครื่องหมายแสดงทิศทางความสัมพันธ์, *** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01, ** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, * แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.1

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ผู้วิจัย/ปี/ประเทศ	ตัวแปรอิสระ								ตัวแปรตาม/กลุ่มข้อมูล/ วิธีการศึกษา
	ตัวแปรระดับจุลภาค								
	เพศ	สถานภาพ	อายุ	ภูมิภาคที่อาศัย	การย้ายถิ่นฐาน/ สัญชาติ	ระดับการศึกษา/ระดับ ทักษะ	ระยะเวลาอบรม ฝึกทักษะ	ขนาดครัวเรือน	
Yangchen (2017) ประเทศภูฏาน	(+) *** ชาย		(+) *** 15-24 ปี	(+) *** เขตเมือง		(+) *** ป.ตรี/ มีทักษะ	(+) ***		ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : cross sectional data (Ministry of Labor and Human Resources of Bhutan) ปี 2009-2014 วิธีการ : Multiple Regression Model
Nganwa , Assefa and Mbaka (2015) ประเทศเอธิโอเปีย	(+) ** หญิง	(+) ** โสด	(+) ** ต่ำกว่า 20	(+) *** เขตเมือง		(+) ** ประถม/ ไม่มี ทักษะ			ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : cross sectional data (Ethiopian Central Statistics Authority) ปี 2006 2009 2010 และ 2011 วิธีการ : Binary logistic regression model
Gebeyaw (2011) อาดติสอาบาบา (ประเทศเอธิโอเปีย)	(-) *** ชาย	(-) *** สมรส	(+) ***	(+) *** เขตเมือง					ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : cross sectional data (Ethiopian Central Statistics Authority) ปี 1999 และ 2005 วิธีการ : Logit Model

หมายเหตุ + และ - เครื่องหมายแสดงทิศทางความสัมพันธ์, *** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01, ** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, * แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.1

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ผู้วิจัย/ปี/ประเทศ	ตัวแปรอิสระ									ตัวแปรตาม/ลักษณะข้อมูล/ วิธีการศึกษา
	ตัวแปรระดับจุลภาค									
	เพศ	สถานภาพ	อายุ	ภูมิภาคที่อาศัย	การย้ายถิ่นฐาน/ สัญชาติ	ระดับการศึกษา/ ระดับทักษะ	ระยะเวลาอบรม ฝึกทักษะ	ขนาดครัวเรือน	รายได้ครัวเรือน	
Terzo and Giaconia (2018) ประเทศอิตาลี	(+) *		(+) ***	(+) ***	(+) ***	(-) ***				ตัวแปรตาม : Youth Unemployment ข้อมูล : cross sectional data (the Labor Force Survey) ปี 2017 วิธีการ : Binary logistic regression model
	หญิง		15-19 ปี	ทางใต้	สัญชาติ อื่น	ม.ปลาย ป.ตรี				

หมายเหตุ + และ - เครื่องหมายแสดงทิศทางความสัมพันธ์, *** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01, ** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, * แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.1

3. สรุป

จากงานวิจัยที่ผ่านมาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนนั้น นักวิจัยจะแบ่งการศึกษาปัจจัยในระดับมหภาค และระดับจุลภาค โดยปัจจัยในระดับมหภาคนั้น นักวิจัยจะศึกษาตัวแปรอิสระสำคัญ ๆ ตามหลักทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับการว่างงาน คือ GDP FDI และอัตราเงินเฟ้อ นอกจากนี้ยังมีตัวแปรรายจ่ายภาครัฐ การออมรวม อัตราการเติบโตของประชากร อัตราการเจริญพันธุ์ การเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นประจักษ์ว่าเมื่อ GDP และอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น จะมีอิทธิพลให้อัตราการว่างงานของเยาวชนจะลดลง ส่วนตัวแปรมหภาคอื่นๆ ผลการศึกษาในแต่ละประเทศมีทั้งสอดคล้องและขัดแย้งกัน เนื่องจากความแตกต่างของแต่ละประเทศ

ส่วนในระดับจุลภาคนั้นจะเป็นตัวแปรในด้านประชากรศาสตร์ สังคม และภูมิศาสตร์ คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ภูมิภาคที่อยู่อาศัย และตัวแปรอื่น ๆ เพื่อดูความสัมพันธ์กับการว่างงานของเยาวชน โดยผลวิจัยแสดงให้เห็นประจักษ์คือสถานภาพสมรสของเยาวชนจะมีอิทธิพลต่อการว่างงานในเชิงบวก โดยเยาวชนที่สมรสแล้วจะมีแนวโน้มว่างงานน้อยกว่าเยาวชนที่โสด หรือหย่าร้าง แต่ผลวิจัยในตัวแปรอื่น ๆ มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ทั้งด้านเพศ ภูมิภาค ระดับการศึกษา และปัจจัยอื่น ๆ เนื่องจากสภาพสังคมของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยในตัวแปรอิสระระดับจุลภาคนั้นจะสะท้อนกลุ่มของเยาวชนที่ประสบปัญหาของการว่างงาน ซึ่งจะสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย แนวทางดำเนินนโยบาย รวมไปถึงแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อที่จะลดการว่างงานของเยาวชนในประเทศ เพราะเยาวชนถือเป็นแรงงานสำคัญที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศในอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนในประเทศไทย โดยใช้ตัวแปรอิสระระดับจุลภาค เพื่อที่จะได้รู้ว่าเยาวชนกลุ่มใดที่จะประสบกับปัญหาการว่างงาน เพราะอัตราการว่างงานเยาวชนไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับการที่สังคมไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ จะทำให้ในอนาคตแรงงานจะต้องแบกรับภาระในการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ โดยผลการวิจัยจะสามารถช่วยเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการว่างงานของเยาวชนได้ตรงประเด็น และส่งเสริมให้เยาวชนเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย” โดยวิธีการดำเนินการศึกษาจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ส่วนที่ 2 การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
- ส่วนที่ 3 วิธีการศึกษา
- ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (Labor Force Survey: LFS) โดยเป็นข้อมูลระดับย่อยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในไตรมาสที่ 4 ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลกลุ่มตัวอย่างอายุ 15 – 24 ปี มีลักษณะ Cross Sectional Data จำนวน 5 ปี ได้แก่ พ.ศ. 2541 จำนวน 93,908 ตัวอย่าง เป็นเยาวชนมีงานทำ จำนวน 76,754 ตัวอย่าง และไม่มีงานทำ จำนวน 17,154 ตัวอย่าง พ.ศ. 2542 จำนวน 25,052 ตัวอย่าง เป็นเยาวชนมีงานทำ จำนวน 21,044 ตัวอย่าง และไม่มีงานทำ จำนวน 4,008 ตัวอย่าง พ.ศ. 2562 จำนวน 19,552 ตัวอย่าง เป็นเยาวชนมีงานทำ จำนวน 17,866 ตัวอย่าง และไม่ม้งานทำ จำนวน 1,686 ตัวอย่าง พ.ศ. 2563 จำนวน 20,566 ตัวอย่าง เป็นเยาวชนมีงานทำ จำนวน 19,046 ตัวอย่าง และไม่ม้งานทำ จำนวน 1,520 ตัวอย่าง และพ.ศ. 2564 จำนวน 21,116 ตัวอย่าง เป็นเยาวชนมีงานทำ จำนวน 19,509 ตัวอย่าง และไม่ม้งานทำ จำนวน 1,607 ตัวอย่าง (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	พ.ศ. 2541	พ.ศ. 2542	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564
มีงานทำ	76,754	21,044	17,866	19,046	19,509
ว่างงาน	17,154	4,008	1,686	1,520	1,607
รวม (ตัวอย่าง)	93,908	25,052	19,552	20,566	21,116

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2541 2542 2562 2563 และ 2564)

2. การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนในประเทศต่าง ๆ ในส่วนปัจจัยในระดับจุลภาค ทั้งปัจจัยทางประชากรศาสตร์ เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งภูมิศาสตร์ พบว่า เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนในการศึกษาที่ผ่านมา โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

2.1 ตัวแปรตาม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรตามคือการว่างงานของเยาวชนในประเทศไทย อายุ 15 – 24 ปี ซึ่งการว่างงานในที่นี้รวมไปถึงเยาวชนผู้เสมือนว่างงาน คือ เยาวชนที่ทำงานน้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน เนื่องจากเยาวชนกลุ่มนี้แม่ไม่ทำงาน แต่ก็มีรายได้ลดลงตามชั่วโมงการทำงาน ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพทั้งครัวเรือน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลภาวะการทำงานของประชากร (Labor Force Survey: LFS) สำนักงานสถิติแห่งชาติ ไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2541 2542 2562 2563 และ 2564

2.2 ตัวแปรอิสระ

1) ตัวแปรอิสระด้านประชากรศาสตร์

โดยในการศึกษาของ **Wimalarathna , Kumara and Niroshini (2020)** พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญ และผลการศึกษาของ **Batu (2016)** ก็พบว่าการว่างงานของเยาวชนมีความเกี่ยวข้องกับ เพศ และสถานภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมในประเทศต่าง ๆ ที่ผ่านมา ทั้ง เพศ อายุ สถานภาพ และขนาดครัวเรือน ต่างเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชน โดยมีอิทธิพลต่อการว่างงานทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งผลการศึกษามีทั้งสอดคล้องกันและแตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างของแต่ละประเทศ อย่างปัจจัยอายุ **Terzo and Giaconia (2018)** และ **Gebeyaw (2011)** พบว่า เยาวชนมีแนวโน้มว่างงานมากกว่าผู้ใหญ่ ส่วนปัจจัยเพศ **Yangchen (2017)** พบว่า เพศชายมีแนวโน้มจะว่างงานมากกว่าเพศหญิง แต่งานวิจัยในประเทศอื่นกลับพบว่าเพศหญิงมีแนวโน้มจะว่างงานมากกว่าเพศชาย ส่วนปัจจัยสถานภาพการสมรส งานวิจัยให้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันคือ เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสมีแนวโน้มว่างงานน้อยกว่าเยาวชนที่โสด โดย **Nganwa, Assefa and Mbaka (2015)** วิเคราะห์ว่าการที่เยาวชนที่แต่งงานแล้วมีโอกาสว่างงานน้อยกว่าเยาวชนที่โสด เนื่องจากความจำเป็นในการหารายได้ให้กับครอบครัว จึงเป็นแรงผลักดันในเยาวชนเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยเมื่อดูเรื่องปัจจัยสถานภาพประกอบกับเพศ สถานภาพสมรสเป็นปัจจัยในมีงานทำ

จะเด่นชัดในเพศชายเมื่อเทียบกับเพศหญิง เนื่องจากเพศหญิงจะฝายทำงานบ้านหรือเลี้ยงลูก และเพศหญิงที่หย่าร้างมีโอกาสร่างงานสูง เพราะการขาดประสบการณ์ในการทำงาน และปัจจัยขนาดครัวเรือน การศึกษาของ Chikako (2018) พบว่าเยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดใหญ่ มีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 6 คน มีโอกาสร่างงานน้อยกว่าเมื่อเทียบกับเยาวชนที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กที่มีสมาชิกน้อยกว่า 6 คน แต่การศึกษาของ Weerasiri and Samaraweera (2021) พบว่า เยาวชนที่มาจากขนาดครัวเรือนที่ใหญ่จะส่งผลให้เยาวชนว่างงานมากขึ้น เนื่องจากคนในครอบครัวมีงานทำ และมีรายได้ของครอบครัวเพียงพอ ทำให้เยาวชนไม่เร่งด่วนที่จะหางาน เนื่องจากมีปัญหาทางการเงินน้อยลง

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีความเป็นไปได้ที่จะมีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนในประเทศไทย โดยจะทำให้ทราบว่าในเยาวชนไทยกลุ่มใดมีแนวโน้มจะว่างงาน ผู้วิจัยจะใช้ปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ 1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพการสมรส 4. ขนาดครัวเรือน

2) ตัวแปรอิสระด้านการศึกษา

ระดับการศึกษาเป็นตัวแปรอิสระที่งานวิจัยที่ผ่านมาได้นำมาศึกษา โดยมีผลการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป โดยในการศึกษาของ Weerasiri and Samaraweera (2021) , Msigwa and Kipesha (2013) และ Yangchen (2017) พบว่าเยาวชนที่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษากลับเป็นกลุ่มเยาวชนที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน และมีงานทำ เนื่องจากเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ปฏิเสธงาน และทำงานทักษะต่ำ แต่ในกลับกันการศึกษาของ Alawad , Kreishan and Selim (2020) และ Terzo and Giaconia (2018) กลับพบว่าเยาวชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย และปริญญาตรี มีแนวโน้มว่างงานน้อยกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา หรือจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากระดับการศึกษาแสดงถึงความรู้ และทักษะในตลาดแรงงาน ทำให้เยาวชนเข้าสู่ตลาดแรงงานได้

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษามีความเป็นไปได้ที่จะมีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนในประเทศไทย

3) ตัวแปรอิสระด้านภูมิศาสตร์

ในการศึกษาตัวแปรด้านภูมิศาสตร์ โดยภาคและจังหวัดที่อยู่อาศัยของเยาวชนถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชน โดยการศึกษาที่ผ่านมาจะทำการศึกษาโดยแบ่งออกเป็นภูมิภาค โดยอาจจะแบ่งออกเป็นเขตชุมชนเมือง กับนอกเมือง หรือแบ่งออกเป็นพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา กับพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา หรือพื้นที่ชนบท โดยผลการศึกษา Msigwa and Kipesha (2013) , Gebeyaw (2011) และ Yangchen (2017) พบว่า เยาวชนที่อาศัยในพื้นที่เขตเมืองมีแนวโน้มว่างงาน เนื่องจากพื้นที่เขตเมืองเป็นพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา ทำให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจ มีประชาชนหนาแน่น และมีภาวะการแข่งขันในด้านแรงงานที่สูงขึ้น แต่การศึกษาของ

Alawad , Kreishan and Selim (2020) และ Terzo and Giaconia (2018) พบว่า เยาวชนที่อาศัยนอกเขตเมืองจะมีแนวโน้มว่างงานมากกว่า เนื่องจากเป็นพื้นที่ไม่ได้รับการพัฒนา หรือได้รับการพัฒนาน้อยที่สุด ทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ไม่ดีเท่าที่ควร จึงยากต่อการหางานทำของเยาวชน และการเยาวชนที่ย้ายถิ่นฐานจากประเทศอื่นมีโอกาสว่างงานสูง

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัจจัยด้านภูมิภาคที่อยู่อาศัยและการย้ายถิ่นมีความเป็นไปได้ที่จะมีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนในประเทศ

2.3 สรุปตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1) ตัวแปรอิสระด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่

1.1) เพศ จะแบ่งตัวแปรอิสระเป็น เพศหญิง และเพศชาย

1.2) อายุ จะแบ่งตัวแปรอิสระเป็น เยาวชนอายุ 15 - 19 ปี และ 20 - 24 ปี

1.3) สถานภาพ จะแบ่งตัวแปรอิสระเป็น สมรส และโสด/หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่

1.4) ขนาดครัวเรือน จากรายงานสถานการณ์ประชากรไทย พ.ศ. 2558 ภาพรวมของครอบครัวไทยในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา พบว่า รูปแบบครอบครัวไทยเป็นครอบครัว 3 รุ่น เป็นประเภทหลัก (กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ, 2560) และข้อมูลสถิติ พบว่า 1 ครัวเรือน จะมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 3.14 คน ดังนั้น จะแบ่งตัวแปรอิสระเป็น ขนาดครัวเรือนขนาดเล็ก โดยมีสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 1 - 5 คน และขนาดครัวเรือนขนาดใหญ่ โดยมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวนมากกว่า 5 คน

2) ตัวแปรอิสระด้านการศึกษา

2.1) ระดับการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 โดยการศึกษาภาคบังคับ หมายความว่า การศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึงปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ตัวแปรอิสระ คือ มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย , อาชีวศึกษา (ปวช./ปวส./อนุปริญญา) และปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี

3) ตัวแปรอิสระด้านภูมิศาสตร์

3.1) ภูมิภาคที่อยู่อาศัย ตัวแปรอิสระ คือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

3.2) การย้ายถิ่น คือ การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยจากพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งถิ่นที่อยู่เดิม ย้ายไปอีกพื้นที่หนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นระยะสั้น ๆ หรือถาวร ซึ่งอาจจะย้ายภายในประเทศหรือต่างประเทศ แต่ส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นภายในประเทศ (Internal migration) ซึ่งเป็นการย้ายถิ่นจากภาคต่าง ๆ เข้าสู่เมืองหลักและเมืองรอง โดยจะแบ่งตัวแปรอิสระเป็น มีการย้ายถิ่น และไม่มีการย้ายถิ่น

ตารางที่ 3.2 สรุปตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรตาม	การว่างงานของเยาวชน (Youth Unemployment)
ตัวแปรอิสระ	
1. เพศ	- เพศชาย - เพศหญิง
2. อายุ	- 15 – 19 ปี - 20 – 24 ปี
3. สถานภาพ	- สมรส - โสด/หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่
4. ขนาดครัวเรือน	- 1 – 5 คน (ขนาดเล็ก) - มากกว่า 5 คน (ขนาดใหญ่)
5. ระดับการศึกษา	- มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอนปลาย - อาชีวศึกษา (ปวช. ปวส. หรือ อนุปริญญา) - ปริญญาตรี หรือ สูงกว่าปริญญาตรี
6. ภูมิภาคที่อยู่อาศัย	- กรุงเทพมหานครและปริมณฑล - ภาคกลาง - ภาคเหนือ - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - ภาคใต้
7. การย้ายถิ่น	- มีการย้ายถิ่น - ไม่มีการย้ายถิ่น

ที่มา: จากการทบทวนวรรณกรรม

3. วิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย” จะใช้ข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2541 2542 2562 2563 และ 2564 มาวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Binary Logistic Regression) เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยช่วงอายุ 15 – 24 ปี ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

3.1 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (logistic regression)

การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (1 ตัวแปร) และตัวแปรอิสระ (มากกว่าหรือเท่ากับ 1 ตัวแปร) โดยที่ตัวแปรตาม (Y) มีลักษณะเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม เมื่อได้แบบแผนความสัมพันธ์ แล้วสามารถนำแบบแผนดังกล่าวไปใช้ประมาณค่ากลุ่มได้

ฟังก์ชันโลจิสติก (Logistic Function)

$$P(y|x_i) = \frac{e^{b_0 + b_1x_1 + \dots + b_ix_i}}{1 + e^{b_0 + b_1x_1 + \dots + b_ix_i}}$$

โดยที่ $P(y|x_i)$ = ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ($y=1$) ภายใต้ตัวแปรอิสระ ตัวที่ i (x_i)

e = exponential function ($e=2.71828$)

b = สัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก

x = ตัวแปรอิสระ

จากฟังก์ชันโลจิสติกดังกล่าวสามารถแปลงให้เป็นฟังก์ชันที่ง่ายขึ้นได้ ดังนี้

$$\text{จากสมการ } P(y|x_i) = \frac{e^{b_0 + b_1x_1 + \dots + b_ix_i}}{1 + e^{b_0 + b_1x_1 + \dots + b_ix_i}}$$

$$\ln\left(\frac{P}{1-P}\right) = b_0 + b_1x_1 + \dots + b_ix_i$$

Log odds หรือ logit of $P(y|x_i)$

3.2 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้จะอธิบายตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนช่วงอายุ 15 – 24 ปี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบทวิ (Binary Logistic Regression) ที่มีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว ใช้แบบจำลอง ดังนี้

$$\ln\left(\frac{P}{1-P}\right) = \beta_0 + \beta_1 GENDER + \beta_2 AGE + \beta_3 MARITAL + \beta_4 HOUSEHOLD + \beta_5 JUNIOR + \beta_6 HIGHTSCHOOL + \beta_7 DIPLOMA + \beta_8 BACHELOR + \beta_9 REGION + \beta_{10} MIGRATION + \varepsilon$$

3.3 นิยามตัวแปรที่จะนำมาวิเคราะห์และการลงรหัสข้อมูลในการวิเคราะห์

ตารางที่ 3.3 ตัวแปรความน่าจะเป็นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชน อายุ 15 – 24 ปี

ตัวแปร	ความหมาย	หมายเหตุ
Y	การว่างงานของเยาวชน	0 = ไม่ว่างงาน 1 = ว่างงาน
P	Prob (Y=1) ความน่าจะเป็นของการว่างงานของเยาวชนไทย	
GENDER	เพศ	0 = ชาย 1 = หญิง
AGE	อายุ	0 = 15 – 19 ปี 1 = 20 – 24 ปี
MARITAL	สถานภาพ	0 = โสด/หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ 1 = สมรส
HOUSEHOLD	ขนาดครัวเรือน	0 = มากกว่า 5 คน (ขนาดใหญ่) 1 = 1 – 5 คน (ขนาดเล็ก)
JUNIOR	มัธยมศึกษาตอนต้น	0 = ระดับการศึกษาอื่นๆ 1 = มัธยมศึกษาตอนต้น
HIGHTSCHOOL	มัธยมศึกษาตอนปลาย	0 = ระดับการศึกษาอื่นๆ 1 = มัธยมศึกษาตอนปลาย
DIPLOMA	อาชีวศึกษา (ปวช./ปวส./อนุปริญญา)	0 = ระดับการศึกษาอื่นๆ 1 = อาชีวศึกษา
BACHELOR	ปริญญาตรี	0 = ระดับการศึกษาอื่นๆ 1 = ปริญญาตรี

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ความหมาย	หมายเหตุ
REGION	ภูมิภาคที่อยู่อาศัย	Base Group = กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2 = ภาคกลาง 3 = ภาคเหนือ 4 = ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 = ภาคใต้
MIGRATION	การย้ายถิ่น	0 = ไม่มีการย้ายถิ่น 1 = มีการย้ายถิ่น
ε	ค่าคลาดเคลื่อน (Error Term)	

ที่มา: จากการทบทวนวรรณกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร โดยมีวิธีการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (*Descriptive Analytics*) เพื่ออธิบายสภาพปัญหาทั่วไปและสถานการณ์ว่างงานของตลาดแรงงานไทย ได้แก่ อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน กำลังแรงงาน ผู้มีงานทำ ประชากรที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มกำลังแรงงาน และอัตราการว่างงานในภาพรวม

4.2 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบทวิ (*Binary Logistic Regression*) ใช้ข้อมูลระดับย่อยโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2541 2542 2562 2563 และ 2564 เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย อายุ 15 – 24 ปี โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังบทที่ 4

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย” เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา จึงแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. การศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปและสถานการณ์ว่างงานของตลาดแรงงานไทย พ.ศ. 2564 และ 2. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยอายุ 15 – 24 ปี ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2541 – 2542 และพ.ศ. 2563 – 2564 โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (Labor Force Survey: LFS) สำนักงานสถิติแห่งชาติ ใช้ข้อมูลไตรมาสที่ 4 ของ พ.ศ. 2541 2542 2562 2563 และ 2564 มาวิเคราะห์ด้วยการถดถอยโลจิสติกแบบทวิ (Binary Logistic Regression) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1. ศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปและสถานการณ์ว่างงานของตลาดแรงงานไทย

ใน พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งหมด 66.17 ล้านคน มีประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่เป็นวัยแรงงาน จำนวน 57.09 ล้านคน โดยมีประชากรอายุ 15 – 59 ปีที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 38.70 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 67.78 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในอัตราส่วนดังกล่าวรวมผู้ว่างงานและผู้มีงานทำ หรือเรียกว่าอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน (Labor force participation rate) โดยมีกำลังแรงงานเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 76.25 ของกำลังแรงงานเพศชายทั้งหมด และเพศหญิงอัตราส่วนร้อยละ 59.90 ของกำลังแรงงานเพศหญิงทั้งหมด

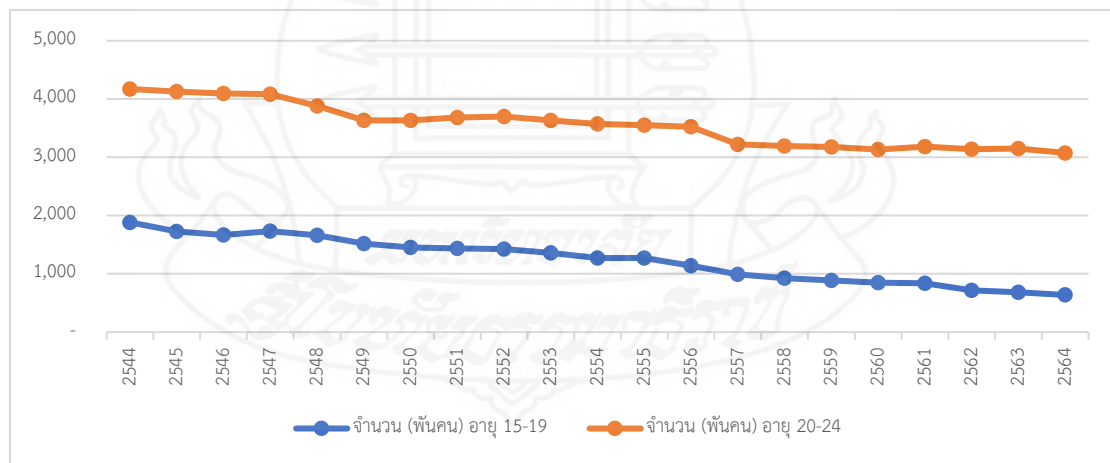
การเข้าสู่กำลังแรงงานเมื่อพิจารณากำลังแรงงานโดยจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่าประชากรอายุ 40 – 49 ปี อยู่ในกำลังแรงงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.50 ของกำลังแรงงานทั้งหมด รองลงมาคือ ประชากรอายุ 50 – 59 ปี ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุอยู่ในระยะไม่เกิน 10 ปี และพบว่า ประชากรอายุ 15 – 19 ปี และอายุ 20 – 24 ปี เข้าสู่กำลังแรงงานในอัตราส่วนที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประชากรวัยแรงงานช่วงอายุอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.65 และ 7.95 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.1) โดยสรุปได้ว่าตลาดแรงงานไทยในปัจจุบันประกอบด้วยกำลังแรงงานที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปีขึ้นไป เป็นแรงงานที่มีประสบการณ์ทำงานจากการอยู่ในตลาดแรงงานมาก่อน และตลาดแรงงานไทยมี

แนวโน้มการจ้างงานเยาวชนจบใหม่ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากปัญหาทางเศรษฐกิจและการขาดสภาพคล่องทางการเงินของเอกชน (ภาพที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 กำลังแรงงานรวม (อายุ 15 ปีขึ้นไป) จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2564

อายุ/พ.ศ.	ปี พ.ศ. 2564 (พันคน)	ร้อยละ
15-19	637.52	1.65
20-24	3,075.77	7.95
25-29	4,324.71	11.17
30-34	4,115.18	10.63
35-39	4,144.31	10.71
40-49	9,093.25	23.50
50-59	8,415.34	21.75
60 ปีขึ้นไป	4,894.02	12.65
รวม	38,700.10	100.00

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565)

ภาพที่ 4.1 จำนวนกำลังแรงงานเยาวชน อายุ 15 – 19 ปี และ 20 – 24 ปี พ.ศ. 2544 – 2564
ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565)

ผู้มีงานทำ จำนวน 37.75 ล้านคน แบ่งเป็นแรงงานในระบบ 18.11 ล้านคน และ แรงงานนอกระบบ 19.64 ล้านคน เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.20 และ เพศหญิง ร้อยละ 45.80 ของ จำนวนผู้มีงานทำ โดยผู้มีงานทำกลุ่มอายุ 40 – 49 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.78 รองลงมากลุ่มอายุ 50 – 59 ปี ร้อยมาละ 21.99 เมื่อพิจารณาจากระดับการศึกษา กลุ่มการศึกษาชั้น ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า เป็นผู้มีงานทำมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.86 ตามด้วยกลุ่มการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 17.29 แสดงให้เห็นว่าในตลาดแรงงานของไทยมีแรงงานทักษะต่ำ ค่อนข้างมาก (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ผู้มีงานทำ (อายุ 15 ปีขึ้นไป) จำแนกตามกลุ่มอายุ และระดับการศึกษา พ.ศ. 2564

กลุ่มอายุ	จำนวน (พันคน)	ร้อยละ	ระดับการศึกษา	จำนวน (พันคน)	ร้อยละ
15-19	573.91	1.52			
20-24	2,811.13	7.45			
25-29	4,175.53	11.06	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	15,802.88	41.86
30-34	4,033.18	10.68	มัธยมต้น	6,393.37	16.94
35-39	4,067.65	10.77	มัธยมปลาย (สายสามัญ)	5,407.62	14.32
40-49	8,975.90	23.78	อาชีวศึกษา	1,422.28	3.77
50-59	8,300.75	21.99	วิชาชีพชั้นสูง	2,197.01	5.82
60 ปีขึ้นไป	4,813.71	12.75	อุดมศึกษา	6,528.62	17.29
รวม	37,751.78	100.00	รวม	37,751.78	100.00

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565)

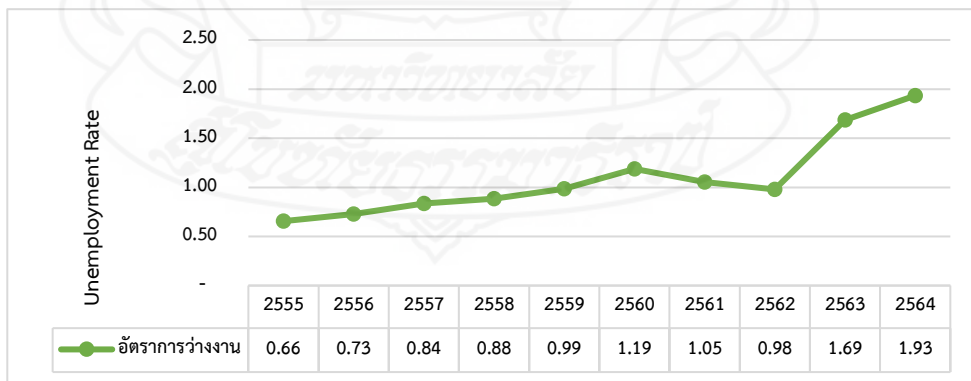
ส่วนประชากรที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มกำลังแรงงาน มีประมาณ 18.39 ล้านคน ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 32.22 ของกลุ่มประชากรวัยแรงงาน โดยในกลุ่มผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน เป็นเพศหญิง จำนวน 11.86 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.49 และเพศชาย จำนวน 6.53 ล้านคน หรือคิดเป็น ร้อยละ 35.51 โดยเหตุผลหลักของเพศหญิงคือทำงานบ้าน ขณะที่เหตุผลหลักของกลุ่มเพศชายคือเพื่อ เรียนหนังสือ (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 จำนวนประชากรที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มกำลังแรงงาน จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2564

ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	ปี พ.ศ. 2564 (คน)		
	รวม	ชาย	หญิง
ทำงานบ้าน	5,083,502	289,220	4,794,283
เรียนหนังสือ	4,400,441	2,076,528	2,323,913
เด็ก/ชรา/ป่วย/พิการจนไม่สามารถทำงานได้	1,746,111	758,473	987,639
อื่นๆ	7,162,130	3,412,706	3,749,424
รวม	18,392,184	6,536,926	11,855,258

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565)

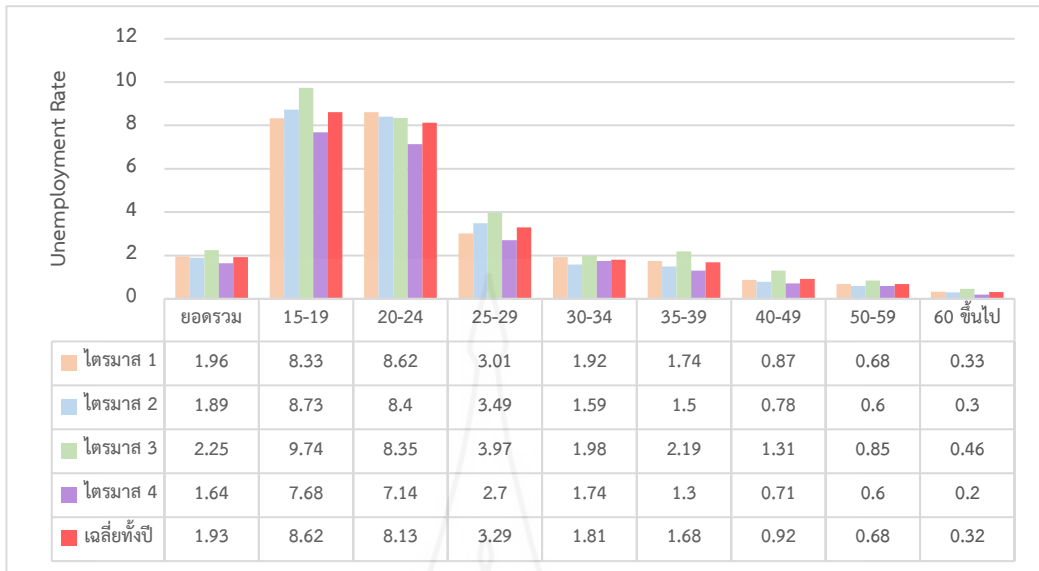
ประเทศไทยจะมีอัตราการว่างงาน โดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 1 แต่ในภาพรวม พ.ศ. 2564 อัตราว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.93 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.69 จาก พ.ศ. 2563 อันเนื่องมาจากผลกระทบสะสมจากการระบาดของโควิด-19 (ภาพที่ 4.2) เมื่อพิจารณาอัตราการว่างงานของประชากรไทยในกลุ่มช่วงอายุต่างๆ พบว่า ถึงแม้อัตราการว่างงานของไทยเมื่อเทียบกับอัตราการว่างงานระหว่างประเทศจะต่ำ แต่ยังคงพบอัตราการว่างงานของเยาวชนนั้นสูงกว่าวัยอื่น ทั้งเยาวชนที่มีระดับทักษะปานกลางถึงระดับทักษะสูง โดยเยาวชนอายุ 15 – 19 ปี และ 20 – 24 ปี มีอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 8.62 และร้อยละ 8.13 ตามลำดับ ข้อมูลทางสถิติแสดงให้เห็นว่าปัญหาการว่างงานจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มแรงงานเยาวชนอายุ 15 – 24 ปี มากกว่าแรงงานในวัยอื่น (ภาพที่ 4.3)

ภาพที่ 4.2 อัตราการว่างงาน พ.ศ. 2555 - 2564

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565)

ภาพที่ 4.3 อัตราการว่างงาน จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2564

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยช่วงอายุ 15 – 24 ปี ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 – 2542 และพ.ศ. 2563 – 2564

2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยช่วงอายุ 15 – 24 ปี พ.ศ. 2541 และ 2542

พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ หรือที่เรียกว่าวิกฤตต้มยำกุ้ง ส่งผลให้เกิดภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ (The great recession) ในหลายประเทศของทวีปเอเชีย ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างมาก การขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวลง อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนช่วงอายุ 15 – 24 ปี และพ.ศ. 2542 การว่างงานของกลุ่มเยาวชนช่วงอายุ 15 – 24 ปี เพิ่มสูงขึ้นจาก พ.ศ. 2541 จากร้อยละ 7.57 เป็นร้อยละ 8 เนื่องจากเป็นช่วงการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจยังมีลักษณะเป็นการฟื้นตัวแบบไร้การจ้างงาน (Jobless Recovery) เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ Binary Logistic Regression โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงาน of ประชากร พ.ศ. 2541 และพ.ศ. 2542 เพื่อพิจารณาการปรับตัวการจ้างงานของแรงงานอายุ 15 – 24 ปี แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดของข้อมูล พ.ศ. 2541 และพ.ศ. 2542 ชุดข้อมูลดังกล่าวไม่มีตัวแปรการย้ายถิ่น จึงไม่สามารถวิเคราะห์ตัวแปรอิสระการย้ายถิ่นในช่วงหลังเกิดวิกฤตต้มยำกุ้งได้

พ.ศ.2541 และพ.ศ. 2542 พบว่าเยาวชนเพศหญิงมีโอกาสว่างงานน้อยกว่าเพศชาย เนื่องจากอัตราเข้าสู่ตลาดแรงงานของเพศชายสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งหมายถึงเพศชายจะทำงานนอกบ้านที่มีรายได้มากกว่าเพศหญิง เมื่อเกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง ทำให้เกิดการเลิกจ้างงานทั้งในระดับแรงงานมีฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือ ทำให้เพศชายซึ่งอยู่ในตลาดแรงงานมากกว่ามีโอกาสถูกเลิกจ้างและว่างงานมากกว่าเพศหญิง เยาวชนที่มีอายุ 20 – 24 ปี มีโอกาสว่างงานมากกว่าเยาวชนอายุ 15 – 19 ปี เนื่องจากอัตราเข้าสู่ตลาดแรงงานของเยาวชนอายุ 20 – 24 ปี มีมากกว่าเยาวชนอายุ 15 – 19 ปี ประกอบกับในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจตลาดแรงงานมีการแข่งขันเข้มข้น ส่งผลให้เยาวชนที่จบการศึกษาใหม่มีโอกาสได้งานยากขึ้นเมื่อเทียบกับกลุ่มที่เคยมีประสบการณ์ทำงานมาแล้ว เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสมีโอกาสว่างงานมากกว่าเยาวชนที่มีสถานภาพโสด อาจเนื่องจากปัญหาการตั้งครุภักก่อนวัยอันควรทำให้ต้องออกจากระบบการศึกษาหรือออกจากตลาดแรงงาน หรืออาจเนื่องเยาวชนที่สมรสแล้ว มีคู่สมรสซึ่งเป็นผู้หารายได้สุ่ครอบครัว ทำให้เยาวชนที่สมรสแล้วสามารถรองานได้ และเยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดเล็กมีโอกาสว่างงานน้อยกว่าเยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดใหญ่ เนื่องจากแรงงานวัยผู้ใหญ่ในครอบครัวเป็นกำลังหลักในการทำงาน ทำให้เยาวชนอาจยังไม่มีเวลาจำเป็นที่จะต้องหางานทำ

ในด้านการศึกษา พบว่า เยาวชนที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีโอกาสว่างงานน้อยที่สุดตามความต้องการของตลาดแรงงานไทยที่ต้องการแรงงานสายวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ตามด้วยเยาวชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นลำดับ ส่วนการศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตามภูมิภาคที่อยู่อาศัยจะพบว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เนื่องจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นพื้นที่แหล่งการจ้างงานของประเทศ ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.4 และ 4.5

จากผลการวิเคราะห์พ.ศ. 2541 และ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นช่วงปีหลังเกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง พบว่าเยาวชนมีอัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้น โดยปัจจัยที่มีอิทธิต่อการว่างงานของเยาวชน คือ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ขนาดครัวเรือน ระดับการศึกษา และ ภูมิภาคที่อยู่อาศัย โดยกลุ่มเยาวชนที่มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นคือเยาวชนเพศชาย เยาวชนที่มีช่วงอายุ 20 – 24 ปี เยาวชนที่มีสถานภาพสมรส เยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดใหญ่ เยาวชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และเยาวชนที่อาศัยที่ภูมิภาคอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2541

Variable	Coefficient	P - value	Marginal Effect	
			dy/dx	P - value
GENDER	-0.2947	0.000***	-0.0416	0.000***
AGE	0.5814	0.000***	0.0820	0.000***
MARITAL	0.1661	0.000***	0.0234	0.000***
HOUSEHOLD	-0.2689	0.000***	-0.0379	0.000***
JUNIOR	-0.3591	0.000***	-0.0507	0.000***
HIGHSCHOOL	-0.4563	0.000***	-0.0644	0.000***
DIPLOMA	-1.2517	0.000***	-0.1766	0.000***
BACHELOR	-0.0086	0.885	-0.0012	0.885
BANGKOK		(Base Group)		
CENTRAL	0.8200	0.000***	0.0759	0.000***
NORTH	1.1384	0.000***	0.1189	0.000***
NORTHEAST	1.3312	0.000***	0.1490	0.000***
SOUTHERN	1.1373	0.000***	0.1187	0.000***
Constant	-2.2806	0.000***		

Log likelihood = - 42,029.776   LR Chi² = 5,231.05

Prob > Chi² = 0.0000   Pseudo R² = 0.0586

หมายเหตุ : *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ค่า Probability ของ Marginal Effect ให้นำค่าสัมประสิทธิ์ dy/dx มาคูณด้วย 100

ที่มา: จากการวิเคราะห์ (2565)

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2542

Variable	Coefficient	P - value	Marginal Effect	
			dy/dx	P - value
GENDER	-0.3979	0.000***	-0.0505	0.000***
AGE	0.5780	0.000***	0.0733	0.000***
MARITAL	0.1803	0.000***	0.0229	0.000***
HOUSEHOLD	-0.2100	0.000***	-0.0266	0.000***
JUNIOR	-0.3358	0.000***	-0.0426	0.000***
HIGHSCHOOL	-0.5542	0.000***	-0.0703	0.000***
DIPLOMA	-1.3266	0.000***	-0.1683	0.000***
BACHELOR	-0.1783	0.113	-0.0226	0.113
BANGKOK		(Base Group)		
CENTRAL	0.7595	0.000***	0.0603	0.000***
NORTH	1.2013	0.000***	0.1138	0.000***
NORTHEAST	1.4193	0.000***	0.1460	0.000***
SOUTHERN	0.9898	0.000***	0.0863	0.000***
Constant	-2.3937	0.000***		

Log likelihood = - 10,312.295   LR Chi² = 1,403.57

Prob > Chi² = 0.0000   Pseudo R² = 0.0637

หมายเหตุ : *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ค่า Probability ของ Marginal Effect ให้นำค่าสัมประสิทธิ์ dy/dx มาคูณด้วย 100

ที่มา: จากการวิเคราะห์ (2565)

2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยช่วงอายุ 15 – 24 ปี พ.ศ. 2562 , 2563 และ 2564

จากการระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในทุกมิติ มีผู้ได้รับผลกระทบในวงกว้าง รวมทั้งอัตราการว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนไทยอายุ 15 – 24 ปี เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ Binary

Logistic Regression โดยข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ 2562 , 2563 และ 2564 มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

พ.ศ. 2562 หรือก่อนการระบาดของโควิด-19 เยาวชนเพศหญิงมีโอกาสว่างงานมากกว่าเพศชาย โดยเยาวชนอายุ 20 – 24 ปี มีโอกาสว่างงานมากกว่าเยาวชนอายุ 15 – 19 ปี เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสมีโอกาสว่างงานมากกว่าเยาวชนที่มีสถานภาพโสด ในด้านการศึกษา เยาวชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสว่างงานมากที่สุดเมื่อเทียบกับเยาวชนในกลุ่มการศึกษาระดับอื่น ๆ รองลงมาคือ กลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปริญญาตรี และอาชีวศึกษา เมื่อพิจารณาตามภูมิภาคที่อยู่อาศัยจะพบว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และการย้ายถิ่นอาศัยของเยาวชนทำให้มีโอกาสว่างงานลดลง ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2562

Variable	Coefficient	P - value	Marginal Effect	
			dy/dx	P - value
GENDER	1.1360	0.000***	0.0794	0.000***
AGE	0.4752	0.000***	0.0332	0.000***
MARITAL	1.4795	0.000***	0.1034	0.000***
HOUSEHOLD	-0.0482	0.459	-0.0034	0.459
JUNIOR	-0.6427	0.000***	-0.0449	0.000***
HIGHSCHOOL	-0.6102	0.000***	-0.0426	0.000***
DIPLOMA	-1.0071	0.000***	-0.0704	0.000***
BACHELOR	-0.9719	0.000***	-0.0679	0.000***
BANGKOK			(Base Group)	
CENTRAL	0.6580	0.000***	0.0341	0.000***
NORTH	0.8529	0.000***	0.0477	0.000***
NORTHEAST	0.8419	0.000***	0.0469	0.000***
SOUTHERN	0.8842	0.000***	0.0500	0.000***

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

Variable	Coefficient	P - value	Marginal Effect	
			dy/dx	P - value
MIGRATION	-0.7242	0.000***	-0.0506	0.000***
Constant	-3.9285	0.000***		

Log likelihood = -4,906.6309   LR Chi² = 1,672.81
 Prob > Chi² = 0.0000   Pseudo R² = 0.1456

หมายเหตุ : *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ค่า Probability ของ Marginal Effect ให้นำค่าสัมประสิทธิ์ dy/dx มาคูณด้วย 100
 ที่มา : จากการวิเคราะห์ (2565)

พ.ศ. 2563 เป็นปีแรกที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 พบว่า เยาวชนเพศหญิง มีโอกาสว่างงานมากกว่าเพศชาย โดยเยาวชนอายุ 20 – 24 ปี มีโอกาสว่างงานมากกว่าเยาวชนอายุ 15 – 19 ปี เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสมีโอกาว่างงานมากกว่าเยาวชนที่มีสถานภาพโสด เยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดเล็กมีโอกาว่างงานน้อยกว่าเยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดใหญ่ ในด้าน การศึกษา กลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีโอกาว่างงานมากที่สุดเมื่อเทียบกับ เยาวชนในกลุ่มการศึกษาระดับอื่น ๆ รองลงมาคือ กลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี และอาชีวศึกษา เมื่อพิจารณาตามภูมิภาคที่อยู่อาศัยจะพบว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ใน ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีโอกาว่างงานเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกรว่างงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2563

Variable	Coefficient	P - value	Marginal Effect	
			dy/dx	P - value
GENDER	0.6954	0.000***	0.0658	0.000***
AGE	0.8592	0.000***	0.0813	0.000***
MARITAL	0.6249	0.000***	0.0591	0.000***
HOUSEHOLD	-0.4742	0.000***	-0.0449	0.000***

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

Variable	Coefficient	P - value	Marginal Effect	
			dy/dx	P - value
JUNIOR	-0.4839	0.000***	-0.0458	0.000***
HIGHSCHOOL	-0.5850	0.000***	-0.0553	0.000***
DIPLOMA	-0.8031	0.000***	-0.0760	0.000***
BACHELOR	-0.6323	0.000***	-0.0598	0.000***
BANGKOK		(Base Group)		
CENTRAL	0.5917	0.000***	0.0444	0.000***
NORTH	0.5416	0.000***	0.0398	0.000***
NORTHEAST	0.6968	0.000***	0.0545	0.000***
SOUTHERN	0.7612	0.000***	0.0611	0.000***
MIGRATION	-0.1221	0.154	-0.0116	0.154
Constant	-2.7805	0.000***		

Log likelihood = -6,772.2111   LR Chi² = 848.97

Prob > Chi² = 0.0000   Pseudo R² = 0.0590

หมายเหตุ : *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ค่า Probability ของ Marginal Effect ให้นำค่าสัมประสิทธิ์ dy/dx มาคูณด้วย 100
ที่มา : จากการวิเคราะห์ (2565)

พ.ศ. 2564 หลังการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ค่อนข้างรุนแรงและประเทศไทยประสบกับการระบาดของโควิด-19 มาแล้วจำนวน 3 ระลอก โดยพบว่าเยาวชนเพศหญิงมีโอกาสรว่างงานมากกว่าเพศชาย เยาวชนอายุ 20 – 24 ปี มีโอกาสรว่างงานมากกว่าเยาวชนอายุ 15 – 19 ปี เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสมีโอกาสรว่างงานมากกว่าเยาวชนที่มีสถานภาพโสด ด้านการศึกษา กลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีโอกาสรว่างงานมากที่สุดเมื่อเทียบกับเยาวชนในกลุ่มการศึกษาระดับอื่น ๆ รองลงมาคือ กลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพิจารณาตามภูมิภาคที่อยู่อาศัยจะพบว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีโอกาสรว่างงานเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และการย้ายถิ่นอาศัยของเยาวชนทำให้มีโอกาสรว่างงานลดลง ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2564

Variable	Coefficient	P - value	Marginal Effect	
			dy/dx	P - value
GENDER	0.6528	0.000***	0.0611	0.000***
AGE	1.0466	0.000***	0.0979	0.000***
MARITAL	0.8590	0.000***	0.0804	0.000***
HOUSEHOLD	-0.3386	0.000***	-0.0317	0.000***
JUNIOR	-0.6099	0.000***	-0.0571	0.000***
HIGHSCHOOL	-0.8175	0.000***	-0.0765	0.000***
DIPLOMA	-0.6692	0.000***	-0.0626	0.000***
BACHELOR	-0.5800	0.000***	-0.0543	0.000***
BANGKOK		(Base Group)		
CENTRAL	0.4636	0.000***	0.0360	0.000***
NORTH	0.3811	0.004***	0.0287	0.002***
NORTHEAST	0.6841	0.000***	0.0579	0.000***
SOUTHERN	0.4806	0.000***	0.0376	0.000***
MIGRATION	-0.3164	0.000***	-0.0296	0.000***
Constant	-2.2725	0.000***		

Log likelihood = -6,867.7194   LR Chi² = 1,020.45

Prob > Chi² = 0.0000   Pseudo R² = 0.0692

หมายเหตุ : *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ค่า Probability ของ Marginal Effect ให้นำค่าสัมประสิทธิ์ dy/dx มาคูณด้วย 100

ที่มา: จากการวิเคราะห์ (2565)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงาน พ.ศ. 2562 ซึ่งยังไม่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 กับ พ.ศ. 2563 และ 2564 ซึ่งเป็นปีเกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ค่อนข้างรุนแรงพบว่าผลการศึกษานั้นค่อนข้างไปทางเดียวกันในหลายปัจจัย คือ เยาวชนเพศหญิงที่มีสถานภาพสมรสมีอัตราการว่างงานที่สูงขึ้น เนื่องจากเยาวชนกลุ่มดังกล่าวมีโอกาสหลุดออกจากระบบการศึกษาจากการตั้งครุฑก่อนวัยอันควรและกลายเป็นเยาวชนที่มีสถานะพักผ่อน (Resting group) และ/หรือไม่ได้ทำงานมากขึ้น รวมถึงเยาวชนที่อายุ 20 – 24 ปี มาจาก

ครัวเรือนขนาดใหญ่ อาศัยอยู่นอกกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีโอกาสหางานทำยากกว่า ส่งผลให้เยาวชนที่มีการย้ายถิ่นฐานมีโอกาสในการหางานทำได้ง่ายขึ้น แต่ก็ยังมีปัจจัยของระดับศึกษาที่ผลการวิเคราะห์แตกต่างกันคือก่อนเกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ในพ.ศ. 2562 นั้น เยาวชนที่จบการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาจะเป็นกลุ่มที่มีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด ตามแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานและเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่ต้องการแรงงานในระดับอาชีวศึกษาเป็นอย่างมาก แต่ผลการศึกษา พ.ศ. 2564 นั้น พบว่าเยาวชนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือแรงงานทักษะปานกลางเป็นกลุ่มที่มีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด อาจสืบเนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจของครัวเรือนที่อาจส่งผลให้เยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ได้ศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น และมีการปรับตัวของการทำงานไม่ประจำ (Part time) หรือการทำงานประจำ (Full time) มากขึ้น รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีวศึกษา และปริญญาตรี เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อหลายภาคส่วน เช่น ภาคธุรกิจ ภาคการท่องเที่ยว และภาคการขนส่ง เป็นวงกว้าง หลายภาคธุรกิจต้องหยุดชะงักจากมาตรการการปิดเมือง ส่งผลให้เศรษฐกิจหดตัว หลายธุรกิจไม่สามารถแบกรับต้นทุนได้ จึงทำให้เกิดการเลิกจ้างพนักงานในบางตำแหน่งที่ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะมากขึ้น บางบริษัทเลือกที่จะพัฒนาบุคลากรในบริษัท โดยการเพิ่มทักษะพื้นฐานเพื่อให้ทำงานได้หลากหลายมากขึ้น เพื่อลดการจ้างงาน จึงอาจส่งผลให้เยาวชนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่มากพอต้องเปลี่ยนระดับทักษะมาทำงานไม่ตรงกับวุฒิการศึกษา และกลายเป็นกลุ่มแรงงานที่มีรายได้น้อยกว่ารายได้เฉลี่ยของระดับการศึกษาที่เรียนจบมา (Vertical Mismatch Education) หรือมีโอกาสว่างงานมากกว่าเยาวชนที่จบการศึกษาในระดับอื่น ๆ

2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยช่วงอายุ 15 – 24 ปี ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 – 2542 และ พ.ศ. 2563 – 2564

วิกฤตเศรษฐกิจที่ประเทศไทยประสบทั้งวิกฤตต้มยำกุ้ง และวิกฤตโควิด-19 ที่ผ่านมานั้น ส่งผลให้อัตราการว่างงานของกลุ่มเยาวชนไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนจากวิกฤตเศรษฐกิจทั้ง 2 ช่วง พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชน โดยมีผลการศึกษามีทิศทางเดียวกันใน 2 ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยด้านสถานภาพ ปัจจัยด้านขนาดครัวเรือน และปัจจัยด้านภูมิภาคที่อยู่อาศัย และมีผลการศึกษาแตกต่างกัน ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ และปัจจัยด้านระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย จะวิเคราะห์ได้เฉพาะวิกฤตโควิด-19 โดยวิกฤตต้มยำกุ้งไม่สามารถวิเคราะห์ได้ เนื่องจากไม่มีข้อมูล มีผลการวิเคราะห์ดังนี้ (ตารางที่ 4.9 และ 4.10)

ปัจจัยด้านอายุ หลังจากเกิดวิกฤตต้มยำกุ้งและวิกฤตโควิด-19 พบว่า เยาวชนอายุ 20 – 24 ปี มีโอกาสในการว่างงานมากกว่า เนื่องจากเยาวชนอายุ 20 – 24 ปี มีอัตราเข้าสู่ตลาดแรงงานมากกว่าเยาวชนอายุ 15 – 19 ปี โดยเยาวชนอายุ 20 – 24 ปี เป็นกลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษาใหม่ ซึ่งบางส่วนอาจจะตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อเพิ่มทักษะและโอกาสในการทำงานในอนาคต บางส่วนที่ตัดสินใจจะหางานทำเป็นกลุ่มที่ขาดประสบการณ์ในการทำงาน โดยในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจตลาดแรงงานจะมีการแข่งขันเข้มข้น ทำให้เกิดการแย่งงานกัน ส่งผลให้กลุ่มเยาวชนช่วงอายุ 20 – 24 ปี ที่จบการศึกษาใหม่มีโอกาสได้งานยากขึ้นเมื่อเทียบกับกลุ่มที่เคยมีประสบการณ์ทำงานมาแล้ว

ปัจจัยด้านสถานภาพ หลังจากเกิดวิกฤตต้มยำกุ้งและวิกฤตโควิด-19 พบว่า เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสมีโอกาสว่างงานมากกว่าเยาวชนที่มีสถานภาพโสด ส่วนหนึ่งของเยาวชนที่สมรส อาจเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ทำให้เยาวชนต้องออกจากระบบการศึกษาหรือออกจากตลาดแรงงาน โดยหลังคลอดอาจใช้เวลานานกว่าที่จะสามารถกลับมาศึกษาต่อเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงาน หรืออาจประสบปัญหาในเรื่องของเวลาที่มียาระหว่างที่ในการเลี้ยงดูบุตร ทำให้ไม่สามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ หรืออาจเนื่องจากเยาวชนที่สมรสแล้วจะมีคู่สมรสเป็นผู้หารายได้ให้กับครอบครัวเป็นหลัก ทำให้เยาวชนที่สมรสแล้วสามารถรองานที่ต้องการได้ หรืออาจจะยังไม่มีเวลาจำเป็นเร่งรีบในการหางานทำ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เยาวชนที่มีสถานภาพการสมรสมีการว่างงานมากกว่าเยาวชนที่มีสถานภาพโสด

ปัจจัยด้านขนาดครัวเรือน หลังจากเกิดวิกฤตต้มยำกุ้งและวิกฤตโควิด-19 พบว่า เยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดเล็กมีโอกาสว่างงานน้อยกว่าเยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดใหญ่ อาจเนื่องจากเยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวนมากกว่าครัวเรือนขนาดเล็ก สมาชิกที่เป็นวัยผู้ใหญ่โดยส่วนมากจะเป็นกำลังหลักในการทำงานเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว จึงทำให้กลุ่มเยาวชนไม่มีปัญหาในด้านการเงิน และอาจจะยังไม่มีเวลาจำเป็นที่จะต้องหางานทำ

ปัจจัยด้านภูมิภาคที่อยู่อาศัย หลังจากเกิดวิกฤตต้มยำกุ้งและวิกฤตโควิด-19 พบว่า เยาวชนที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคอื่น ๆ ทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีโอกาสว่างงานมากขึ้นเมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เนื่องจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจและการค้าทั้งในประเทศและนานาชาติ ทำให้เป็นเมืองหลักทางธุรกิจและการเงิน อีกทั้งกรุงเทพมหานครและ

ปริมาณที่มีความพร้อมทางปัจจัยพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกต่อการตั้งบริษัทและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ ไม่มีความเสี่ยงต่อระบบน้ำประปา ไฟฟ้า และการขนส่ง จึงทำให้กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีตำแหน่งงาน และการจ้างงานมากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ

ปัจจัยด้านเพศ ช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง พบว่า เยาวชนเพศชายเป็นกลุ่มที่มีโอกาสรว่างงานมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากเพศชายจะทำงานนอกบ้านที่มีรายได้มากกว่าเพศหญิง และเมื่อเกิดวิกฤตต้มยำกุ้งส่งผลให้บริษัทต่าง ๆ ต้องปิดตัวลง และบริษัทบางส่วนที่ยังสามารถดำเนินกิจการไปได้ต้องเลิกจ้างงานแรงงานทั้งในระดับแรงงานมีฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือ ทำให้เพศชายซึ่งอยู่ในตลาดแรงงานมากกว่ามีโอกาสถูกเลิกจ้างและมีโอกาสรว่างงานมากกว่าเพศหญิง แต่ในช่วงวิกฤตโควิด-19 นั้น มีผลการศึกษที่แตกต่างกับช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง พบว่า เยาวชนเพศหญิงกลับเป็นกลุ่มที่มีโอกาสรว่างงานมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงมีความเสี่ยงสูงมากในด้านของการเลิกจ้างหรือการลดเวลาทำงาน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมโรงแรม ร้านอาหาร และโรงงาน ที่ได้รับผลกระทบอย่างมาก นอกจากนี้เพศหญิงยังต้องรับหน้าที่ทำงานประเภทการดูแลบ้าน รวมถึงการเลี้ยงดูบุตรหรือการสอนเด็กเล็กตามค่านิยมของสังคมร่วมด้วย จากการที่โรงเรียนสถานศึกษาและสถานดูแลเด็กเล็กต้องปิดลง เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19

ปัจจัยด้านการศึกษา ในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง ผลการศึกษา พบว่า เยาวชนที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีโอกาสรว่างงานน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับเยาวชนในกลุ่มการศึกษาระดับอื่น ๆ เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมที่เป็นกำลังหลักที่สำคัญของประเทศไทย อาทิเช่น ธุรกิจอาหาร รถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ โดยส่วนใหญ่เป็นการใช้ปัจจัยแรงงานเข้มข้น (Labour - intensive) จึงทำให้ภาคธุรกิจต่าง ๆ มีความต้องการแรงงานในระดับอาชีวศึกษาที่มีทักษะเข้ากับลักษณะเนื้องาน ซึ่งอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อกระบวนการผลิต งานช่าง งานฝีมือ ทำให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานสูง กลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจึงมีความได้เปรียบในการหางาน และมีโอกาสได้รับการจ้างงานมากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น ๆ

แต่วิกฤตโควิด-19 ผลการศึกษา พบว่า เยาวชนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นกลุ่มที่มีโอกาสรว่างงานน้อยที่สุด และเยาวชนที่จบการศึกษาในปริญญาตรีมีโอกาสว่างงานมากที่สุด เนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ทุกภาคส่วนได้รับผลกระทบเป็นวงกว้าง ทั้งภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว และการบริการ ทำให้บริษัทและธุรกิจต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามปกติ หรือบางบริษัทอาจต้องเลิกกิจการไป จึงเกิดการเลิกจ้างงานสูงขึ้น กลุ่มคนที่ถูกเลิกจ้างที่ต้องหางานใหม่ จะได้เปรียบในเรื่องของประสบการณ์การ

ทำงาน โดยใช้เวลาในการปรับตัวและเรียนรู้ต่ำกว่ากลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่จบใหม่ ผวนกับปัญหาเยาวชนจบใหม่ศึกษาในสาขาไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน จึงกลายเป็นสาเหตุที่ทำให้เยาวชนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีไม่สามารถหางานที่ตรงกับวุฒิการศึกษาได้ พร้อมทั้งการขาดประสบการณ์และทักษะอื่น ๆ ที่ตลาดแรงงานต้องการ ทำให้ต้องเปลี่ยนระดับทักษะมาทำงานไม่ตรงกับวุฒิการศึกษา และกลายเป็นกลุ่มแรงงานที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของระดับการศึกษาที่เรียนจบมา (Vertical Mismatch Education) จึงทำให้กลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษาในปริญญาตรีมีโอกาสหางานมากกว่าเยาวชนที่จบการศึกษาในระดับอื่น ๆ

ในช่วงวิกฤตโควิด-19 กลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือแรงงานทักษะปานกลางเป็นกลุ่มที่มีโอกาสว่างงานน้อยนั้น เนื่องจากธุรกิจหลาย ๆ ประเภท มีผลกระทบต่อผลประกอบการที่ลดลงจากการระบาดของโรคโควิด-19 จึงมีความต้องการแรงงานที่มีค่าจ้างต่ำ ซึ่งค่าจ้างตามวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับการศึกษาระดับอื่นๆ ลักษณะงานที่ได้รับจะไม่มีความยุ่งยากและซับซ้อนเท่ากับลักษณะงานที่ระดับการศึกษาที่สูงกว่าได้รับมอบหมาย จึงมีค่าจ้างที่น้อยกว่า กลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยทั่วไปจะมีความเข้าใจ และยอมรับได้ค่าจ้างที่ได้รับนั้น ด้วยค่าจ้างต่ำจึงเป็นที่ต้องการของธุรกิจในยุคปัจจุบันที่ต้องการลดต้นทุนทางธุรกิจให้ต่ำลง จึงเลือกการจ้างงานที่มีค่าจ้างต่ำ ทำให้การโอกาสว่างงานของเยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับระดับการศึกษาอื่น ๆ

ปัจจัยการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย ในช่วงวิกฤตโควิด-19 ผลการศึกษา พบว่า การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยของเยาวชนทำให้มีโอกาสว่างงานลดลง เพราะเยาวชนย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย อาจเนื่องมาจากต้องการหางานทำ ทำให้เยาวชนกลุ่มนี้มีแนวโน้มจะไม่เลือกงาน และจะยอมรับงานทุกประเภท

ตารางที่ 4.9 สรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย
ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 – 2542 และ พ.ศ. 2563 – 2564

Variable	วิกฤตต้มยำกุ้ง		วิกฤตโรคโควิด-19		เปรียบเทียบปัจจัย 2 ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ
	พ.ศ. 2541 Coefficient	พ.ศ. 2542 Coefficient	พ.ศ. 2563 Coefficient	พ.ศ. 2564 Coefficient	
GENDER	-0.2947*** (-0.0416***)	-0.3979*** (-0.0505***)	0.6954*** (0.0658***)	0.6528*** (0.0611***)	ด้านเพศ ผลแตกต่างกัน
AGE	0.5814*** (0.0820***)	0.5780*** (0.0733***)	0.8592*** (0.0813***)	1.0466*** (0.0979***)	ด้านอายุ ผลทิศทางเดียวกัน
MARITAL	0.1661*** (0.0234***)	0.1803*** (0.0229***)	0.6249*** (0.0591***)	0.8590*** (0.0804***)	ด้านสถานภาพ ผลทิศทางเดียวกัน
HOUSEHOLD	-0.2689*** (-0.0379***)	-0.2100*** (-0.0266***)	-0.4742*** (-0.0449***)	-0.3386*** (-0.0317***)	ด้านขนาดครัวเรือน ผลทิศทางเดียวกัน
JUNIOR	-0.3591*** (-0.0507***)	-0.3358*** (-0.0426***)	-0.4839*** (-0.0458***)	-0.6099*** (-0.0571**)	
HIGHSCHOOL	-0.4563*** (-0.0644***)	-0.5542*** (-0.0703***)	-0.5850*** (-0.0553***)	-0.8175*** (-0.0765***)	ด้านการศึกษา
DIPLOMA	-1.2517*** (-0.1766***)	-1.3266*** (-0.1683***)	-0.8031*** (-0.0760***)	-0.6692*** (-0.0626***)	ผลแตกต่างกัน
BACHELOR	-0.0086 (-0.0012)	-0.1783 (-0.0226)	-0.6323*** (-0.0598***)	-0.5800*** (-0.0543***)	
BANGKOK	(Base Group)				
CENTRAL	0.8200*** (0.0759***)	0.7595*** (0.0603***)	0.5917*** (0.0444***)	-0.4636*** (0.0360***)	
NORTH	1.1384*** (0.1189***)	1.2013*** (0.1138***)	0.5416*** (0.0398***)	0.3811*** (0.0287***)	ด้านภูมิภาค ที่อยู่อาศัย
NORTHEAST	1.3312*** (0.1490***)	1.4193*** (0.1460***)	0.6968*** (0.0545***)	0.6841*** (0.0579***)	ผลทิศทางเดียวกัน
SOUTHERN	1.1373*** (0.1187***)	0.9898*** (0.0863***)	0.7612*** (0.0611***)	0.4806*** (0.0376***)	
MIGRATION	-	-	-0.1221 (-0.0116)	-0.3164*** (-0.0296***)	-
Constant	-2.2806***	-2.3937***	-2.1888***	-2.2725***	-

หมายเหตุ : 1. *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ค่า Probability ของ Marginal Effect ให้นำค่าสัมประสิทธิ์ dy/dx มาคูณด้วย 100

โดยตัวเลขในวงเล็บคือค่า Marginal Effects

ที่มา : จากการวิเคราะห์ (2565)

ตารางที่ 4.10 สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ
พ.ศ. 2541 – 2542 และ พ.ศ. 2563 – 2564

ปัจจัย	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย			
	วิกฤตต้มยำกุ้ง		วิกฤตโรคโควิด-19	
	พ.ศ. 2541	พ.ศ. 2542	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564
เพศ	เพศชายมีโอกาสว่างงานมากกว่าเพศหญิง		เพศหญิงมีโอกาสว่างงานมากกว่าเพศชาย	
อายุ	อายุ 20 - 24 ปี มีโอกาสว่างงานมากกว่าอายุ 15 -19 ปี		อายุ 20 - 24 ปี มีโอกาสว่างงานมากกว่าอายุ 15 -19 ปี	
สถานภาพ	สถานภาพสมรสมีโอกาสว่างงานมากกว่าสถานภาพโสด		สถานภาพสมรสมีโอกาสว่างงานมากกว่าสถานภาพโสด	
ขนาดครัวเรือน	ครัวเรือนขนาดใหญ่มีโอกาสว่างงานมากกว่าครัวเรือนขนาดเล็ก		ครัวเรือนขนาดใหญ่มีโอกาสว่างงานมากกว่าครัวเรือนขนาดเล็ก	
ระดับการศึกษา	ระดับอาชีวศึกษามีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด และมัธยมศึกษาตอนต้นมีโอกาสว่างงานมากที่สุด		มัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด และปริญญาตรีมีโอกาสว่างงานมากที่สุด	
ภูมิภาคที่อยู่อาศัย	ภูมิภาคอื่น ๆ มีโอกาสว่างงานมากขึ้นเมื่อเทียบกับกรุงเทพฯและปริมณฑล		ภูมิภาคอื่น ๆ มีโอกาสว่างงานมากขึ้นเมื่อเทียบกับกรุงเทพฯและปริมณฑล	
การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย	-		การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยทำให้โอกาสว่างงานลดลง	

ที่มา : จากการวิเคราะห์ (2565)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ขนาดครัวเรือน ระดับการศึกษา ภูมิภาคที่อยู่อาศัย และการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย โดยในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชน ได้แก่ เพศหญิงมีโอกาสว่างงานลดลงร้อยละ 4.16 – 5.05 เมื่อเทียบกับเพศชาย เยาวชนช่วงอายุ 20 – 24 ปี มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.33 – 8.20 เมื่อเทียบกับช่วงอายุ 15 – 19 ปี เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสแล้วมีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.29 – 2.34 เมื่อเทียบกับสถานภาพโสด เยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดเล็กมีโอกาสว่างงานลดลงร้อยละ 2.66 – 3.79 เมื่อเทียบกับครัวเรือนขนาดใหญ่ เยาวชนที่อาศัยที่ภูมิภาคอื่น ๆ มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.03 – 14.90 เมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เยาวชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีโอกาสว่างงานลดลงน้อยที่สุด ร้อยละ 4.26 – 5.07 และระดับอาชีวศึกษามีโอกาสว่างงานลดลงมากที่สุด ร้อยละ 16.83 – 17.66 ส่วนวิกฤต

โควิด-19 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชน ได้แก่ เพศหญิง มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้น ร้อยละ 6.11 – 6.58 เมื่อเทียบกับเพศชาย เยาวชนช่วงอายุ 20 – 24 ปี มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.13 – 9.79 เมื่อเทียบกับช่วงอายุ 15 – 19 ปี เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสแล้วมีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.91 – 8.04 เมื่อเทียบกับสถานภาพโสด เยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดเล็กมีโอกาสว่างงานลดลงร้อยละ 3.17 – 4.49 เมื่อเทียบกับครัวเรือนขนาดใหญ่ เยาวชนที่อาศัยที่ภูมิภาคอื่น ๆ มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.87 – 6.11 เมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยของเยาวชนทำให้มีโอกาสว่างงานลดลงร้อยละ 1.16 – 2.96 โดยเยาวชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีโอกาสว่างงานลดลงน้อยที่สุด ร้อยละ 5.43 – 5.98 และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย มีโอกาสว่างงานลดลงมากที่สุด ร้อยละ 5.53 – 7.65 (ตารางที่ 4.9)

กล่าวโดยสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนที่เพิ่มขึ้น ช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง กลุ่มเยาวชนที่มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้น ได้แก่ เยาวชนเพศชาย ช่วงอายุ 20 – 24 ปี มีสถานภาพสมรส มาจากครัวเรือนขนาดใหญ่ อาศัยที่ภูมิภาคอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเยาวชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีโอกาสว่างงานมากที่สุด และระดับอาชีวศึกษามีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด ส่วนวิกฤตโควิด-19 กลุ่มเยาวชนที่มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้น ได้แก่ เยาวชนเพศหญิง มีช่วงอายุ 20 – 24 ปี มีสถานภาพสมรส มาจากครัวเรือนขนาดใหญ่ อาศัยที่ภูมิภาคอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเยาวชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีโอกาสว่างงานมากที่สุด และมีมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด นอกจากนี้การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย ในช่วงวิกฤตโควิด-19 ทำให้เยาวชนมีโอกาสว่างงานลดลง โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบทั้ง 2 วิกฤตเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพ ขนาดครัวเรือน และภูมิภาคที่อยู่อาศัย ทั้ง 2 วิกฤตเศรษฐกิจมีผลการศึกษาไปทิศทางเดียวกัน แต่ปัจจัยด้านเพศ และระดับการศึกษา ทั้ง 2 วิกฤตเศรษฐกิจมีผลการศึกษาที่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา บริบทสังคม การปรับตัว และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งอาจส่งผลให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยใน ปัจจัยด้านเพศและระดับการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทย” เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ ศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปและสถานการณ์ว่างงานของตลาดแรงงานไทย และวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยช่วงอายุ 15 – 24 ปี ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 – 2542 และ พ.ศ. 2563 – 2564 สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1.1 สภาพปัญหาทั่วไปและสถานการณ์ว่างงานของตลาดแรงงานไทย

พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีกำลังแรงงานอายุ 15 – 59 ปี จำนวน 38.70 ล้านคน เป็นผู้มีงานทำ 37.75 ล้านคน แบ่งเป็น แรงงานในระบบ 18.11 ล้านคน และแรงงานนอกระบบ 19.64 ล้านคน โดยอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานจะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งกลุ่มอายุ 40 – 49 ปี จะอยู่ในกำลังแรงงานมากที่สุด รองลงมา คือ 50 – 59 ปี ส่วนกลุ่มอายุ 15 – 19 ปี และ 20 – 24 ปี เข้าสู่กำลังแรงงานน้อยที่สุด เช่นเดียวกับผู้มีงานทำจะอยู่ในกลุ่มอายุ 40 – 49 ปี และ 50 – 59 ปี รวมทั้งแรงงานที่จบชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่าจะเป็นผู้มีงานทำมากที่สุด ด้านอัตราการว่างงาน พ.ศ. 2564 อยู่ที่ร้อยละ 1.93 ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2563 เนื่องมาจากผลกระทบสะสมจากการระบาดของโควิด-19 แม้อัตราการว่างงานในภาพรวมจะอยู่ในระดับต่ำ แต่อัตราการว่างงานของเยาวชน กลุ่มอายุ 15 – 19 ปี อยู่ที่ร้อยละ 8.62 และ 20 – 24 ปี ร้อยละ 8.13 อัตราการว่างงานของแรงงานเยาวชนนั้นสูงกว่าแรงงานวัยอื่น แสดงให้เห็นว่าปัญหาการว่างงานจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มแรงงานเยาวชนอายุ 15 – 24 ปี มากกว่าแรงงานในวัยอื่น ๆ

1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยช่วงอายุ 15 – 24 ปี ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2541 – 2542 และ พ.ศ. 2563 – 2564

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ขนาดครัวเรือน ระดับการศึกษา ภูมิภาคที่อยู่อาศัย และการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย โดยเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 วิกฤตเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนที่มีผลการศึกษาไปทิศทางเดียวกัน ในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้งและวิกฤตโควิด-19 ได้แก่ เยาวชนกลุ่มอายุ 20 – 24 ปี มีโอกาสว่างงานมากกว่ากลุ่มอายุ 15 – 19 ปี เยาวชนที่มีสถานภาพสมรสมีโอกาว่างงานมากกว่าสถานภาพโสด เยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดใหญ่มีโอกาสว่างงานมากกว่าเยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดเล็ก และเยาวชนที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคอื่น ๆ ทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีโอกาสว่างงานเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนแต่มีผลการศึกษาที่แตกต่างกันในวิกฤตเศรษฐกิจทั้ง 2 ช่วง คือ เพศ โดยในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง เยาวชนเพศชายเป็นกลุ่มที่มีโอกาสว่างงานมากกว่าเพศหญิง แต่ในช่วงวิกฤตโควิด-19 เยาวชนเพศหญิงกลับเป็นกลุ่มที่มีโอกาสว่างงานมากกว่าและระดับการศึกษา ช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง เยาวชนที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด และเยาวชนที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีโอกาว่างงานมากที่สุด แต่วิกฤตโควิด-19 เยาวชนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นกลุ่มที่มีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด และเยาวชนที่จบการศึกษาในปริญญาตรีมีโอกาสว่างงานมากที่สุด ส่วนปัจจัยการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยในช่วงวิกฤตโควิด-19 ทำให้เยาวชนมีโอกาสว่างงานลดลง

2. การอภิปรายผล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ผลการศึกษาที่เป็นที่ประจักษ์ พบว่า เยาวชนอายุ 20 – 24 ปี เป็นกลุ่มที่มีโอกาสการว่างงานมาก สนับสนุนผลการศึกษาของ Yangchen (2017) ที่พบว่าเยาวชนที่มีอายุเพิ่มขึ้นจะทำให้มีโอกาสในการว่างงานเพิ่มขึ้น ด้านสถานภาพสมรสของเยาวชนทำให้มีโอกาสว่างงานมากขึ้น ผลการศึกษาในประเทศไทยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น อาทิการศึกษาในประเทศเอธิโอเปียของ Nganwa , Assefa and Mbaka (2015) ที่ระบุว่าสถานภาพการสมรสเป็นปัจจัยสำคัญที่เพิ่มโอกาสการจ้างงาน เนื่องจากเยาวชนที่แต่งงานแล้วจะมีความรับผิดชอบมากขึ้น โดยจะพยายามหางานทำ เพื่อรักษาความสัมพันธ์ชีวิตการแต่งงานให้ราบรื่น ทั้งนี้ผลการศึกษาที่แตกต่างกันอาจเนื่องจากปัญหาทางด้านสังคมที่แตกต่างกัน ประกอบกับปัญหาการตั้งครุภัณฑ์และการแต่งงานก่อนวัยอันควรของประเทศไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เยาวชนต้องออกจากระบบการศึกษาหรือตลาดแรงงาน หรือ

อาจเนื่องจากคู่สมรสของเยาวชนเป็นผู้หารายได้ให้กับครอบครัวเป็นหลัก ทำให้เยาวชนที่สมรสแล้วสามารถรองานที่ต้องการและเหมาะสมกับตนเองได้ ซึ่งทำให้เยาวชนไม่มีความจำเป็นต้องเร่งรีบในการหางานทำ เนื่องจากด้านการเงินของครอบครัวมีคู่สมรสเป็นผู้จัดการ

เมื่อพิจารณาขนาดครัวเรือน พบว่า เยาวชนที่มาจากครัวเรือนขนาดใหญ่มีโอกาสว่างงานมาก สอดคล้องกับ **Weerasiri and Samaraweera (2021)** ที่ระบุว่าครัวเรือนขนาดใหญ่สมาชิกในครัวเรือนมีงานทำและมีรายได้เพียงพอ ทำให้เยาวชนยังไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องเร่งรีบหางานทำ เนื่องจากมีปัญหาทางการเงินน้อยลง และภูมิภาคที่อยู่อาศัยของเยาวชนมีอิทธิพลต่อการว่างงานอย่างมีนัยสำคัญ โดยเยาวชนที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคอื่น ๆ มีโอกาสว่างงานเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล หรือพูดอีกนัยหนึ่งคือเยาวชนที่อยู่เขตเมืองมีโอกาสว่างน้อยกว่าเยาวชนที่อยู่นอกเขตเมือง สนับสนุนผลการศึกษาศึกษาของ **Terzo and Giaconia (2018)** พบว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่นอกเขตเมืองมีโอกาสไม่ได้รับการจ้างงานสูง เนื่องจากสภาวะการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ล่าช้า และข้อจำกัดต่าง ๆ ส่งผลให้ความต้องการจ้างงานต่ำ ทำให้เยาวชนต้องอพยพย้ายถิ่นไปยังภูมิภาคอื่นที่มีความต้องการจ้างงาน โดยข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาในประเทศไทยที่พบว่า การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยของเยาวชนในช่วงวิกฤตโควิด-19 ทำให้มีโอกาว่างงานลดลง เช่นเดียวกับ **Gebeyaw (2011)** ที่ระบุว่า การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยของเยาวชนไปสู่พื้นที่เศรษฐกิจและตำแหน่งงานที่มากกว่า ทำให้เยาวชนว่างงานลดลง โดยเยาวชนกลุ่มนี้มีแนวโน้มจะไม่เลิกงาน และจะยอมรับงานทุกประเภท

เพศและระดับการศึกษา ทั้ง 2 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผลการศึกษาเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและบทบาททางสังคม รวมทั้งการปรับตัวและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง เพศชายจะมีโอกาสว่างงานมากกว่า ส่วนวิกฤตโรคโควิด-19 นั้น จะเป็นเพศหญิง สอดคล้องกับการรายงานของ **ILO (2021a)** ที่รายงานว่าในช่วงวิกฤตโควิด -19 เพศหญิงมีความเสี่ยงสูงมากกว่าในด้านของการเลิกจ้างหรือการลดเวลาทำงาน รวมทั้งตลาดแรงงานมีปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางเพศ และข้อจำกัดของเพศในงานบางประเภท ส่วนระดับการศึกษา ในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง เยาวชนที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด แต่ช่วงวิกฤตโควิด-19 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสว่างงานน้อยที่สุด และปริญญาตรีมีโอกาสว่างงานมากที่สุด สอดคล้องกับ **Weerasiri and Samaraweera (2021)** ที่ระบุว่าเมื่อระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น ความน่าจะเป็นในการจ้างงานเยาวชนจะลดลง และ **Nganwa , Assefa and Mbaka (2015)** ที่ให้ความคิดเห็นว่าเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำจะสามารถหางานได้

มากกว่า เนื่องจากเยาวชนยอมรับว่าวุฒิการศึกษาของตนไม่เหมาะสมกับงานที่มีสถานะทางสังคม และจะทำงานทุกประเภท

ทั้งนี้ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนไทยมีผลการศึกษาที่ทั้งสอดคล้องและตรงข้ามกับงานวิจัยอื่น เนื่องจากบริบททางสังคม วัฒนธรรม ปัญหาทางสังคม และปัญหาทางเศรษฐกิจที่แต่ละประเทศเผชิญมีความแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาจากงานวิจัยจะทำให้รู้ถึงกลุ่มเยาวชนที่มีโอกาสที่จะว่างงานหรือไม่ได้รับการจ้างงานในประเทศไทย ซึ่งสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายช่วยเหลือได้เฉพาะเจาะจงกลุ่มเยาวชนได้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชน ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1 กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการจ้างงานเยาวชนเพศหญิง ส่งเสริมและสนับสนุนการอบรมความรู้ทักษะต่าง ๆ อาทิ งานฝีมือ งานประดิษฐ์ รวมไปถึงพัฒนาทักษะวิชาชีพและงานฝีมืออื่น ๆ รมรณรงค์สร้างค่านิยมความเท่าเทียมทางเพศในอาชีพและรายได้ รวมทั้งส่งเสริมสวัสดิการต่าง ๆ สำหรับเพศหญิง เช่น ความยืดหยุ่นในการลาคลอด สถานรับเลี้ยงเด็กในพื้นที่ เพื่อให้เยาวชนเพศหญิง รวมทั้งเยาวชนที่สมรสแล้วมีโอกาสกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือได้รับการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น

3.2 กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดโครงการให้คำแนะนำแนวทางการศึกษาให้กับเยาวชนที่ต้องการจะเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และควรมีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับให้มีความสอดคล้องกับทิศทางตลาดแรงงาน รวมทั้งส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาของเยาวชน เพื่อให้เยาวชนไทยได้รับการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสในการจ้างงาน รวมทั้งการเพิ่มโอกาสด้านการเรียนและการทำงานไปพร้อม ๆ กันในแรงงานทุกช่วงวัย หรือเรียกว่าความสามารถในการมีงานทำ (Life-long Employability) ซึ่งเป็นโมเดลใหม่ทางการศึกษาและการจ้างงานที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในการพัฒนาแรงงานของประเทศสิงคโปร์ อีกทั้งควรมีการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้อุปแบบเก่าสู่การเรียนรู้อุปแบบใหม่ที่ไม่มีข้อจำกัด ซึ่งสถาบันการศึกษาไทยจะต้องปรับตัวและรองรับการศึกษาในปัจจุบันด้วยโมเดลการเรียนรู้ภายใต้การเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น Massive Open Online

Course (MOOC) Work integrated Learning (WiL) และ ธนาคารสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) เป็นต้น

3.3 กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้นโยบายตลาดงานเชิงรุก (Active Labor Market Policies: ALMP) กับตลาดแรงงานเยาวชนมากขึ้น ทั้งการให้คำปรึกษา และแนะแนวด้านอาชีพแก่เยาวชน จัดอบรมหลักสูตรพัฒนาความรู้และทักษะที่สำคัญในตลาดแรงงาน โดยการพัฒนาทักษะเดิม (Upskill) และพัฒนาเพิ่มเติมในทักษะใหม่ (Reskill) เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าสู่ตลาดแรงงานได้มากขึ้น และจัดให้มีการฝึกปฏิบัติงานจริง เพื่อเป็นประสบการณ์ให้แก่เยาวชน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในการหางานแก่เยาวชนให้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในด้านของคุณสมบัติที่เหมาะสม และข้อมูลตำแหน่งงานในพื้นที่หรือใกล้เคียงกับพื้นที่อยู่อาศัยของเยาวชน เพื่อเพิ่มโอกาสสำหรับเยาวชนที่อาศัยอยู่ภูมิภาคต่าง ๆ และเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล สามารถจะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เพิ่มมากขึ้น

3.4 ภาครัฐควรส่งเสริมและมีมาตรการแก้ไขปัญหาลตลาดแรงงานที่ชัดเจน โดยเฉพาะปัญหาการจบในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานไทย เพื่อให้เยาวชนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเข้าสู่ตลาดแรงงานได้มากขึ้น เพราะหากเยาวชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีว่างงานต่อเนื่อง ในอนาคตจะทำให้เยาวชนกลุ่มนี้แข่งขันในตลาดแรงงานได้ยากขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นการป้องกันการขาดแคลนแรงงานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่จะเกิดขึ้นกับตลาดแรงงานไทยในอนาคต

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.1 การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีตัวแปรอิสระในด้านรายได้และรายจ่ายของครัวเรือนในการศึกษา เพื่อที่จะวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการว่างงานของเยาวชนได้รอบด้านมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับงานวิจัยต่อไป

4.2 การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรรนำข้อมูลปฐมภูมิในเรื่องความคิดเห็น รวมทั้งเหตุผลของการว่างงาน โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเยาวชนช่วงอายุ 15 – 24 ปี เพื่อนำความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างไปประกอบกับผลของการวิจัย

บรรณานุกรม

- กรมการจัดหางาน. (2546). *สาเหตุการไม่หางานทำของผู้ไม่มีงานทำแต่พร้อมที่จะทำงาน*. กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for windows*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ. (2560). *คลื่นครอบครัวไทย 4.0* (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 25 มิถุนายน 2565 จาก <https://thailand.unfpa.org/th/news/คลื่นครอบครัวไทย-40>
- จรัมพร ไหล่ยอง, พอพันธ์ อูยานนท์, สมจินต์ สันถวัรักษ์, ปรัชญ์ ปราบปรปักษ์ และไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์. (2564). ใน *ประมวลสาระชุดวิชา ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ขั้นสูง หน่วยที่ 8 – 15*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). *อัตราว่างงานจำแนกตามภาค* (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 25 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.bot.or.th/App/BIZSHR/stat/DataSeries/30>
- วรรณวิศา สีนุสรณ์ และอุษณีย์ ศรีจันทร์. (2564). *วิกฤติโควิด-19 ในกลุ่มเยาวชนว่างงาน-นอกการศึกษา: ปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขจากรัฐ* (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565 จาก <https://tdri.or.th/2021/10/the-neet-generation-at-the-age-of-covid-19/>
- ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจ ทีเอ็มบีธนชาต. (2564). *tbb analytics ประเมินผลกระทบโควิด ภาคการท่องเที่ยวช่วงที่ผ่านมา* (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 11 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.tbbank.com/th/newsroom/detail/travel-thailand-after-unlocking>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545* (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 25 มิถุนายน 2565 จาก <http://psdg-obec.nma6.go.th/wp-content/uploads/2015/03/พรบ.-การศึกษาภาคบังคับ-พ.ศ.-2545.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *สำรวจภาวะการทำงานของประชากร ปี พ.ศ. 2564* (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/แรงงาน/ภาวะการทำงานของประชากร.aspx>

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). รายงานภาวะสังคมไตรมาสที่ 4/2564 (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2565 จาก https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=socialoutlook_report
- Ahmad, A., and Khan, F. (2018). “Investigating The Determinants of Youth Unemployment in Pakistan”. *Pakistan Journal of Humanities & Social Science Research*, 1(1), 1-12.
- Alawad, A. Sh., Kreishan F. and Selim, M. (2020). “Determinants of Youth Unemployment: Evidence from Jordan” *International Journal of Economics and Business Administration*, 8(4), 152-165.
- Batu, M. M. (2016). “Determinants of Youth Unemployment in Urban Areas of Ethiopia”. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 6(5), 343-350.
- Bayrak, R. and Tatli, H. (2018). “The Determinants of Youth Unemployment: A Panel Data Analysis of OECD Countries”. *The European Journal of Comparative Economics*, 15(2), 231-248.
- Chikako, T. U. (2018). “Multilevel Modelling of Determinants of Youth Unemployment in Urban Ethiopia: Bayesian Estimation Approach”. *International Journal on Data Science and Technology*, 4(2), 67-78.
- Ebaidalla, E. M. (2016). “Determinants of Youth Unemployment in OIC Member States: A Dynamic Panel Data Analysis”. *Journal of Economic Cooperation and Development*, 37(2), 81-10.
- Gebeyaw, T. (2011). “Socio-Demographic Determinants of Urban Unemployment: The Case of Addis Ababa”. *Ethiopian Journal of Development Research*, 33(2), 79-124.
- Hasan, Z. and Sasana, H. (2020). “Determinants Of Youth Unemployment Rate In Asean.” *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(3), 6687-6691.
- Michael, E. and Geetha, C. (2020). “Macroeconomic Factors That Affecting Youth Unemployment in Malaysia”. *Malaysia Journal of Business and Economics*, 7(2), 181-205.

- Msigwa, R. and Kipasha, E. F. (2013). "Determinants of Youth unemployment in Developing Countries: Evidences from Tanzania". *Journal of Economics and Sustainable Development*, 4(14), 67-76.
- Nganwa, P., Assefa, D. and Mbaka, P. (2015). "The Nature and Determinants of Urban Youth Unemployment in Ethiopia". *Public Policy and Administration Research*, 5(3), 197-205.
- ILO. (2020). *Global Employment Trends for Youth 2020 : Technology and the future of jobs*. Geneva. Retrieved February 30 June, 2022, from https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_737648/lang--en/index.htm
- ILO. (2021a). Gender equality *Fewer women than men will regain employment during the COVID-19 recovery says ILO* (Online). Retrieved February 30 June, 2022, from https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_813449/lang--en/index.htm
- ILO. (2021b). *Slow jobs recovery and increased inequality risk long term COVID-19 scarring* (Online). Retrieved February 12, 2022, from https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_794834/lang--en/index.htm
- ILO. (2022). *ILO downgrades labour market recovery forecast for 2022* (Online). Retrieved May 21, 2022, from https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_834117/lang--en/index.htm
- Saminathen, L. P., Lee, J.M., Lew, X.Y. and Nalatamby, R. (2021) *Determinants of Unemployment in Asia: Case Study in China, India, Japan, South Korea, and Thailand*. Bachelor of Economics. Faculty of Business and Finance Department of Economics. Universiti Tunku Abdul Rahman.
- Sever, E. and Igdeli, A. (2018). "The Determining Factors of Youth Unemployment in Developing Countries: The Case of Turkey" *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi International Journal of Social and Economic*, 8 (1), 75-83.

- Terzo, G. and Giaconia, C. (2018). “The Socio-Demographic Determinants of Youth Unemployment in Italy: Evidences From National Labour Survey”. In *EconWorld Conferences*. January 23-25, 2018; Organized by EconWorld, Seville, Spain, pp.1-16.
- Weerasiri, A. R. P., and Samaraweera, G. R. S. R. C. (2021). “Factors influencing Youth Unemployment in Sri Lanka”. *Asian Journal of Management Studies*, 1(1), 49-72.
- Wimalarathna, B. M. R. M., Kumara, P. H. T. and Niroshini, S. (2020). “Causes of Unemployment among the Educated Youth in Sri Lanka”. In *International Research Conference of Uva Wellassa University*. July 29-30, 2020; Organized by Uva Wellassa University, Badulla, Sri Lanka, pp. 125.
- World Bank. (2022a). *Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate)* (Online). Retrieved February 13, 2022, from <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS>
- World Bank. (2022b). *Unemployment, youth total (% of total labor force ages 15 - 24) (modeled ILO estimate)* (Online). Retrieved February 14, 2022, from <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.1524.ZS>
- World Bank. (2022c). *Unemployment, youth total (% of total labor force ages 15 - 24) (modeled ILO estimate) – Thailand* (Online). Retrieved February 14, 2022, from <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.1524.ZS?locations=TH>
- Yangchen, T. (2017). *Determinants of Youth Unemployment in Bhutan*. Master of Public Policy. KDI School of Public Policy and Management.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบทวิ (Binary Logistic Regression)

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกแบบทวิโดยใช้โปรแกรม STATA

พ.ศ. 2541

Logistic regression

Number of obs = 93,908

LR chi2(12) = 5,231.05

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -42,029.776

Pseudo R2 = 0.0586

UE	Cofe.	Std. Err.	Z	P> z	[95% Conf.	Interval]
GENDER	-0.2947	0.0179	-16.42	0.000	-0.3299	-0.2595
AGE	0.5814	0.0200	29.00	0.000	0.5421	0.6207
MARITAL	0.1661	0.0227	7.30	0.000	0.1215	0.2107
HOUSEHOLD	-0.2689	0.0187	-14.36	0.000	-0.3056	-0.2322
JUNIOR	-0.3591	0.0210	-17.06	0.000	-0.4003	-0.3178
HIGHSCHOOL	-0.4563	0.0296	-15.40	0.000	-0.5143	-0.3982
DIPLOMA	-1.2517	0.0362	-34.54	0.000	-1.3228	-1.1807
BACHELOR	-0.0086	0.0598	-0.14	0.885	-0.1258	0.1085
BANGKOK			(Base Group)			
CENTRAL	0.8200	0.0584	14.03	0.000	0.7055	0.9346
NORTH	1.1384	0.0591	19.28	0.000	1.0227	1.2542
NORTHEAST	1.3312	0.0578	23.03	0.000	1.2180	1.4445
SOUTHERN	1.1373	0.0592	19.22	0.000	1.0213	1.2532
Constant	-2.2806	0.0602	-37.87	0.000	-2.3986	-2.1626

Average marginal effects

Model VCE : OIM

Expression : Pr(UE), predict()

Variable	Dy/dx	Std. Err.	Z	P> z	[95% C.	I.]
GENDER	-0.0416	0.0025	-16.47	0.000	-0.0465	-0.0366
AGE	0.0820	0.0028	29.27	0.000	0.0765	0.0875
MARITAL	0.0234	0.0032	7.31	0.000	0.0172	0.0297
HOUSEHOLD	-0.0379	0.0026	-14.4	0.000	-0.0431	-0.0328
JUNIOR	-0.0507	0.0030	-17.12	0.000	-0.0565	-0.0449
HIGHSCHOOL	-0.0644	0.0042	-15.44	0.000	-0.0726	-0.0562
DIPLOMA	-0.1766	0.0051	-34.77	0.000	-0.1866	-0.1667
BACHELOR	-0.0012	0.0084	-0.14	0.885	-0.0178	0.0153
BANGKOK			(Base Group)			
CENTRAL	0.0759	0.0043	17.71	0.000	0.0675	0.0843
NORTH	0.1189	0.0047	25.28	0.000	0.1097	0.1281
NORTHEAST	0.1490	0.0045	33.43	0.000	0.1403	0.1578
SOUTHERN	0.1187	0.0047	25.17	0.000	0.1095	0.1280

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

dy/dx for factor levels is the discrete change from the base level

พ.ศ. 2542

Logistic regression

Number of obs = 25,052

LR chi2(12) = 51,403.57

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -10,312.295

Pseudo R2 = 0.0637

UE	Cofe.	Std. Err.	Z	P> z	[95% Conf.	Interval]
GENDER	-0.3979	0.0367	-10.84	0.000	-0.4698	-0.3260
AGE	0.5780	0.0414	13.96	0.000	0.4969	0.6591
MARITAL	0.1803	0.0472	3.82	0.000	0.0879	0.2728
HOUSEHOLD	-0.2100	0.0404	-5.2	0.000	-0.2891	-0.1309
JUNIOR	-0.3358	0.0430	-7.81	0.000	-0.4201	-0.2515
HIGHSCHOOL	-0.5542	0.0601	-9.23	0.000	-0.6719	-0.4365
DIPLOMA	-1.3266	0.0730	-18.18	0.000	-1.4696	-1.1835
BACHELOR	-0.1783	0.1124	-1.59	0.113	-0.3985	0.0420
BANGKOK			(Base Group)			
CENTRAL	0.7595	0.1220	6.23	0.000	0.5204	0.9986
NORTH	1.2013	0.1226	9.8	0.000	0.9610	1.4415
NORTHEAST	1.4193	0.1202	11.81	0.000	1.1838	1.6548
SOUTHERN	0.9898	0.1239	7.99	0.000	0.7470	1.2325
Constant	-2.3937	0.1262	-18.97	0.000	-2.6411	-2.1464

Average marginal effects

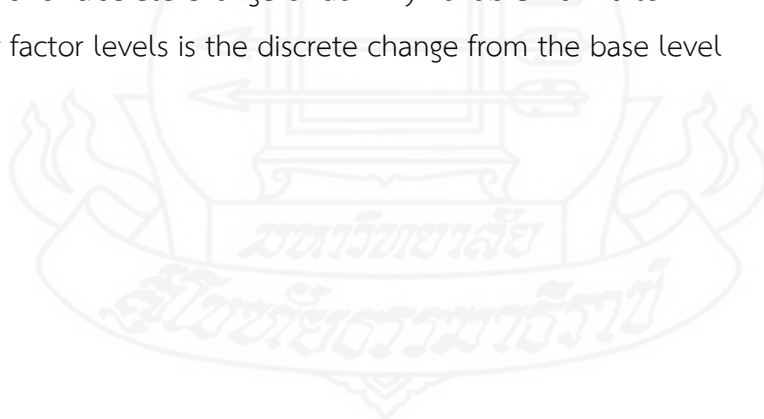
Model VCE : OIM

Expression : Pr(UE), predict()

Variable	Dy/dx	Std. Err.	Z	P> z	[95% C.	I.]
GENDER	-0.0505	0.0046	-10.88	0.000	-0.0596	-0.0414
AGE	0.0733	0.0052	14.05	0.000	0.0631	0.0835
MARITAL	0.0229	0.0060	3.83	0.000	0.0112	0.0346
HOUSEHOLD	-0.0266	0.0051	-5.21	0.000	-0.0367	-0.0166
JUNIOR	-0.0426	0.0054	-7.82	0.000	-0.0533	-0.0319
HIGHSCHOOL	-0.0703	0.0076	-9.26	0.000	-0.0852	-0.0554
DIPLOMA	-0.1683	0.0092	-18.23	0.000	-0.1864	-0.1502
BACHELOR	-0.0226	0.0143	-1.59	0.113	-0.0505	0.0053
BANGKOK			(Base Group)			
CENTRAL	0.0603	0.0077	7.79	0.000	0.0451	0.0755
NORTH	0.1138	0.0086	13.24	0.000	0.0970	0.1307
NORTHEAST	0.1460	0.0082	17.83	0.000	0.1300	0.1621
SOUTHERN	0.0863	0.0085	10.19	0.000	0.0697	0.1029

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

dy/dx for factor levels is the discrete change from the base level

พ.ศ. 2562

Logistic regression

Number of obs = 19,552

LR chi2(13) = 1,672.81

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -4,906.6309

Pseudo R2 = 0.1456

UE	Cofe.	Std. Err.	Z	P> z	[95% Conf.	Interval]
GENDER	1.1360	0.0616	18.45	0.000	1.0154	1.2567
AGE	0.4752	0.0687	6.92	0.000	0.3406	0.6099
MARITAL	1.4795	0.0645	22.94	0.000	1.3531	1.6059
HOUSEHOLD	-0.0482	0.0651	-0.74	0.459	-0.1759	0.0794
JUNIOR	-0.6427	0.0651	-9.87	0.000	-0.7702	-0.5151
HIGHSCHOOL	-0.6102	0.0805	-7.58	0.000	-0.7680	-0.4525
DIPLOMA	-1.0071	0.1495	-6.73	0.000	-1.3002	-0.7140
BACHELOR	-0.9719	0.1459	-6.66	0.000	-1.2579	-0.6858
BANGKOK			(Base Group)			
CENTRAL	0.6580	0.1753	3.75	0.000	0.3145	1.0015
NORTH	0.8529	0.1796	4.75	0.000	0.5009	1.2049
NORTHEAST	0.8419	0.1777	4.74	0.000	0.4937	1.1901
SOUTHERN	0.8842	0.1775	4.98	0.000	0.5363	1.2321
MIGRATION	-0.7242	0.1088	-6.66	0.000	-0.9374	-0.5110
Constant	-3.9285	0.1902	-20.65	0.000	-4.3014	-3.5556

Average marginal effects

Model VCE : OIM

Expression : Pr(UE), predict()

Variable	Dy/dx	Std. Err.	Z	P> z	[95% C.	I.]
GENDER	0.0794	0.0044	18.19	0.000	0.0708	0.0879
AGE	0.0332	0.0048	6.91	0.000	0.0238	0.0426
MARITAL	0.1034	0.0045	22.97	0.000	0.0946	0.1122
HOUSEHOLD	-0.0034	0.0046	-0.74	0.459	-0.0123	0.0055
JUNIOR	-0.0449	0.0046	-9.85	0.000	-0.0538	-0.0360
HIGHSCHOOL	-0.0426	0.0056	-7.58	0.000	-0.0537	-0.0316
DIPLOMA	-0.0704	0.0105	-6.73	0.000	-0.0909	-0.0499
BACHELOR	-0.0679	0.0102	-6.66	0.000	-0.0879	-0.0479
BANGKOK			(Base Group)			
CENTRAL	0.0341	0.0075	4.57	0.000	0.0195	0.0487
NORTH	0.0477	0.0082	5.84	0.000	0.0317	0.0637
NORTHEAST	0.0469	0.0079	5.94	0.000	0.0314	0.0623
SOUTHERN	0.0500	0.0080	6.27	0.000	0.0344	0.0657
MIGRATION	-0.0506	0.0076	-6.66	0.000	-0.0655	-0.0357

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

dy/dx for factor levels is the discrete change from the base level

พ.ศ. 2563

Logistic regression

Number of obs = 20,566

LR chi2(13) = 848.97

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -6,772.2111

Pseudo R2 = 0.0590

UE	Cofe.	Std. Err.	Z	P> z	[95% Conf.	Interval]
GENDER	0.6954	0.0474	14.6600	0.000	0.6025	0.7884
AGE	0.8592	0.0534	16.0800	0.000	0.7545	0.9640
MARITAL	0.6249	0.1068	5.8500	0.000	0.4156	0.8342
HOUSEHOLD	-0.4742	0.0514	-9.2200	0.000	-0.5750	-0.3734
JUNIOR	-0.4839	0.0559	-8.6600	0.000	-0.5934	-0.3743
HIGHSCHOOL	-0.5850	0.0678	-8.6300	0.000	-0.7179	-0.4520
DIPLOMA	-0.8031	0.1186	-6.7700	0.000	-1.0355	-0.5708
BACHELOR	-0.6323	0.1020	-6.2000	0.000	-0.8322	-0.4323
BANGKOK			(Base Group)			
CENTRAL	0.5917	0.1282	4.6200	0.000	0.3405	0.8429
NORTH	0.5416	0.1347	4.0200	0.000	0.2777	0.8055
NORTHEAST	0.6968	0.1310	5.3200	0.000	0.4399	0.9536
SOUTHERN	0.7612	0.1312	5.8000	0.000	0.5040	1.0184
MIGRATION	-0.1221	0.0857	-1.4300	0.154	-0.2900	0.0457
Constant	-2.7805	0.1400	-19.8600	0.000	-3.0549	-2.5061

Average marginal effects

Model VCE : OIM

Expression : Pr(UE), predict()

Variable	Dy/dx	Std. Err.	Z	P> z	[95% C.	I.]
GENDER	0.0658	0.0045	14.59	0.000	0.0570	0.0746
AGE	0.0813	0.0051	15.99	0.000	0.0713	0.0913
MARITAL	0.0591	0.0101	5.86	0.000	0.0394	0.0789
HOUSEHOLD	-0.0449	0.0049	-9.22	0.000	-0.0544	-0.0353
JUNIOR	-0.0458	0.0053	-8.65	0.000	-0.0562	-0.0354
HIGHSCHOOL	-0.0553	0.0064	-8.62	0.000	-0.0679	-0.0428
DIPLOMA	-0.0760	0.0112	-6.77	0.000	-0.0980	-0.0540
BACHELOR	-0.0598	0.0097	-6.2	0.000	-0.0787	-0.0409
BANGKOK			(Base Group)			
CENTRAL	0.0444	0.0081	5.5	0.000	0.0285	0.0602
NORTH	0.0398	0.0088	4.53	0.000	0.0226	0.0570
NORTHEAST	0.0545	0.0086	6.36	0.000	0.0377	0.0713
SOUTHERN	0.0611	0.0088	6.98	0.000	0.0440	0.0783
MIGRATION	-0.0116	0.0081	-1.43	0.154	-0.0274	0.0043

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

dy/dx for factor levels is the discrete change from the base level

พ.ศ. 2564

Logistic regression

Number of obs = 21,116

LR chi2(13) = 1,020.45

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -6,868.7194

Pseudo R2 = 0.0692

UE	Cofe.	Std. Err.	Z	P> z	[95% Conf.	Interval]
GENDER	0.6528	0.0470	13.89	0.000	0.5607	0.7449
AGE	1.0466	0.0533	19.63	0.000	0.9421	1.1510
MARITAL	0.8590	0.1150	7.47	0.000	0.6336	1.0844
HOUSEHOLD	-0.3386	0.0526	-6.44	0.000	-0.4417	-0.2356
JUNIOR	-0.6099	0.0569	-10.71	0.000	-0.7215	-0.4983
HIGHSCHOOL	-0.8175	0.0656	-12.46	0.000	-0.9461	-0.6889
DIPLOMA	-0.6692	0.1068	-6.26	0.000	-0.8786	-0.4598
BACHELOR	-0.5800	0.0959	-6.05	0.000	-0.7680	-0.3919
BANGKOK			(Base Group)			
CENTRAL	0.4636	0.1257	3.69	0.0000	0.2173	0.7099
NORTH	0.3811	0.1319	2.89	0.0040	0.1226	0.6397
NORTHEAST	0.6841	0.1269	5.39	0.0000	0.4354	0.9328
SOUTHERN	0.4806	0.1284	3.74	0.0000	0.2290	0.7322
MIGRATION	-0.3164	0.0894	-3.54	0.0000	-0.4915	-0.1412
Constant	-2.7361	0.1382	-19.79	0.0000	-3.0071	-2.4652

Average marginal effects

Model VCE : OIM

Expression : Pr(UE), predict()

Variable	Dy/dx	Std. Err.	Z	P> z	[95% C.	I.]
GENDER	0.0611	0.0044	13.85	0.0000	0.0524	0.0697
AGE	0.0979	0.0050	19.49	0.0000	0.0881	0.1078
MARITAL	0.0804	0.0107	7.5	0.0000	0.0593	0.1014
HOUSEHOLD	-0.0317	0.0049	-6.44	0.0000	-0.0413	-0.0220
JUNIOR	-0.0571	0.0053	-10.7	0.0000	-0.0675	-0.0466
HIGHSCHOOL	-0.0765	0.0061	-12.45	0.0000	-0.0885	-0.0644
DIPLOMA	-0.0626	0.0100	-6.26	0.0000	-0.0822	-0.0430
BACHELOR	-0.0543	0.0090	-6.05	0.0000	-0.0719	-0.0367
BANGKOK			(Base Group)			
CENTRAL	0.0360	0.0086	4.21	0.0000	0.0192	0.0528
NORTH	0.0287	0.0091	3.14	0.0020	0.0108	0.0466
NORTHEAST	0.0579	0.0090	6.44	0.0000	0.0403	0.0755
SOUTHERN	0.0376	0.0089	4.22	0.0000	0.0201	0.0551
MIGRATION	-0.0296	0.0084	-3.54	0.0000	-0.0460	-0.0132

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

dy/dx for factor levels is the discrete change from the base level

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาววารุณี โพธิ์วิจิตร
วัน เดือน ปีเกิด	25 มกราคม 2536
สถานที่เกิด	เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	- วิทยาศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน) ปี 2558 - วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน) ปี 2561
สถานที่ทำงาน	สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินปฏิบัติการ

